

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ОПРЕДЕЛЯМ:

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА
Министър на околната среда и водите

Дата: 07.11.2022 г.

"За министър:
Мария Бояджийска
Заместник-министър:.....
РД-1014/31.10.2022
Заповед за заместване....."

Специфични и подробни цели на опазване на
защитена зона BG0002067 „Остров Голя“,
съгласно Решение по т. 1 от Протокол № 26 от заседание на
Националния съвет по биологично разнообразие,
проведено на 28.04.2022 г.

Автори на текста: Николай Караиванов, Невена Иванова, Боян Мичев

Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН

Съдържание

Въведение.....	3
Специфични цели за A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (Голям корморан).....	6
Специфични цели за A875 <i>Microcarbo pygmaeus</i> (Малък корморан).....	10
Специфични цели за A023 <i>Nycticorax nycticorax</i> (Нощна чапла).....	13
Специфични цели за A026 <i>Egretta garzetta</i> (Малка бяла чапла).....	16
Специфични цели за A027 <i>Ardea alba</i> (Голяма бяла чапла).....	19
Специфични цели за A028 <i>Ardea cinerea</i> (Сива чапла).....	21
Специфични цели за A029 <i>Ardea purpurea</i> (Червена чапла).....	25
Специфични цели за A034 <i>Platalea leucorodia</i> (Бяла лопатарка).....	27
Специфични цели за A043 <i>Anser anser</i> (Сива гъска).....	30
Специфични цели за A855 <i>Mareca penelope</i> (Фиш).....	34
Специфични цели за A889 <i>Mareca strepera</i> (Сива патица).....	36
Специфични цели за A052 <i>Anas crecca</i> (Зимно бърне).....	40
Специфични цели за A053 <i>Anas platyrhynchos</i> (Зеленоглава патица).....	43
Специфични цели за A054 <i>Anas acuta</i> (Шилоопашата патица).....	46
Специфични цели за A061 <i>Aythya fuligula</i> (Качулата потапница).....	49
Специфични цели за A067 <i>Vucephala clangula</i> (Обикновена звънарка).....	51
Специфични цели за A081 <i>Circus aeruginosus</i> (Тръстикова блатар).....	54
Специфични цели за A098 <i>Falco columbarius</i> (Малък сокол).....	56
Специфични цели за A123 <i>Gallinula chloropus</i> (Зеленоножка).....	58
Специфични цели за A179 <i>Larus ridibundus</i> (Речна чайка).....	61
Цитирана литература:.....	64

Въведение

Защитена зона BG0002067 „Остров Голя“ по Директива 2009/147/ЕЕС за опазване на дивите птици е с площ 4145,622 дка. и е обявена със Заповед № РД-511/22.08.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 78/2008 г.).

Зоната е дунавски остров, разположен в Северозападна България източно от гр. Видин между километър 798 и 802 на реката южно от селата Кутово и Сланотрън. Територията на зоната обхваща българския бряг в този участък, самата река и целия остров до държавната граница с Румъния. Островът е обрасъл с храстова и дървесна растителност – предимно върби и тополи. Малка част от него е обработваема земя.

Съгласно заповедта за обявяване на зоната, предмет на опазване са 6 вида птици по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР и 7 вида птици по чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР. В актуализираният стандартен формуляр за данни (СФД) в таблица 3.2 са включени 21 вида птици.

Литературна справка

Самостоятелните публикации за орнитофауната на остров Голя не бяха открити. По-голяма част от данните за птиците на остров Голя се откриват в публикации за проучвания на река Дунав и нейното биологично разнообразие – Паспалева-Антонова, 1961; Paspaleva and Mitshev, 1968; Шурулинков et.al., 2005; Shurulinkov et.al., 2016; Димитров, 2018; Shurulinkov et.al., 2019. Данни за видовете птици, които се срещат на острова могат да се намерят и в някои общи публикации като Нанкинов et al., 1997; Michev and Stoyneva (ed.), 2007; Янков (ред.), 2007, Костадинова и Граматиков (ред.), 2007; Червена книга на Република България (2015).

Резултати от полевите изследвания

Във връзка с Разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона Остров Голя беше посетена два пъти през гнездовия период – 12-14.05.2021г. и 9-11.06.2021г.

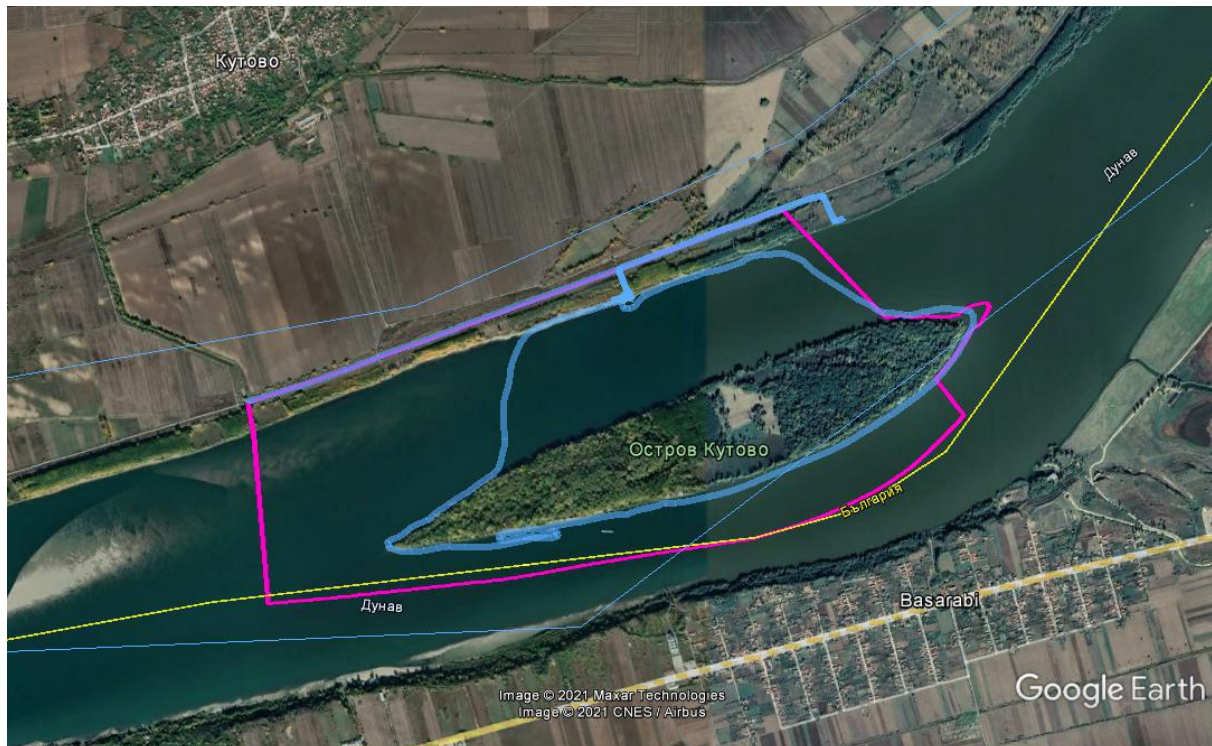
Наблюдения бяха извършвани както от брега по протежение на речния бряг, така и от лодка, като острова бе обиколен два пъти (фиг.1). Беше обърнато специално внимание на колонията водолюбиви птици, която се намира откъм румънската страна на острова.

Предмет на опазване в зоната са 20 вида птици. Като приоритетен целеви вид в зоната е малката бяла чапла (*Egretta garzetta*), която беше установена като гнездяща в колонията на острова с 3 двойки. Колонията на острова се състои от голям корморан, сиви чапли, малки бели чапли и лопатарка.

При един вид – обикновения мишелов (*Buteo buteo*), оценката на популацията в СФ е D (незначително популация). За видове с размер на популацията в защитената зона „D“, не се разработват специфични цели за вида в зоната.

Като нови видове в защитената зона установихме розов пеликан, неразмножаващ се, брегови лястовици и гнездящи една двойка сиви патици, земеродно рибарче, голям гмурец, червеногърба сврачка, речна рибарка, белобуза рибарка.

Като заплаха може да се определи регламентирана сеч на хибридна топола на острова и сушата на българския бряг, която попада в границата на защитената зона. Заплахи за видовете птици в зоната са риболов с мрежени уреди, безпокойството и дърводобива, което води до унищожаване и нарушаване на гнездови местообитания.

Фиг. 1. 33 Остров Голя – червен контур и трака от 13.05.2021 - син контур.

Сн.1 Остров Голя и колонията на голям корморан.

Настоящият документ включва следните раздели с важна информация:

- ✓ Код и наименование на вида
- ✓ Кратка характеристика на вида
- ✓ Характер на пребиваване в страната, характерно местообитание и хранене
- ✓ Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво
- ✓ Състояние на ниво СЗЗ
- ✓ Анализ на наличната информация
- ✓ Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната
- ✓ Необходимост от промени на СФД на СЗЗ
- ✓ Използвана литература

Природозащитните цели са представени в текста по-долу в табличен вид, като са изведени на преден план основни параметри с техните целеви стойности, към които да се насочат природозащитните цели така, че да се постигне стабилна/нарастваща тенденция

на популацията на вида. Необходимо е обаче да поясним, че поради липсата на систематизиран мониторинг на птиците в СЗ3 от Натура 2000 в България, **не са посочвани тенденции в популациите на видовете**, а само целеви стойности за минималния размер на популациите в зоната.

Специфични цели за A391 *Phalacrocorax carbo sinensis* (Голям корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 77 – 94 см. Размах на крилата: 121 – 149 см.

Най-едрият от трите вида корморани, срещащи се в България. Има черно оперение с бели бузи и по едно бяло петно отстриани на хълбока (през размножителния период). Голата кожа в основата на долната получовка е жълта и заобиколена от бяла зона. Младите са черно-кафяви с белезникави гърди и корем. Плува и се гмурка добре. Оперението не е водонепромокаемо и след гмуркане каца по камъни и дървета в близост до водоема и се суши с разперени крила. Ловува поединично, или на групи.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др., 1990). По време на миграционния период ята от големи корморани могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по поречието на река Дунав и Черноморското крайбрежие. По крайбрежието на Черно море видът мигрира от октомври до март, като есенният прелет е през октомври-ноември (Симеонов и др., 1990). Не мигрира на дълги разстояния. През зимата се струпува на ята в големи незамръзващи водоеми и по морското крайбрежие.

Характерно местообитание

Големият корморан обитава сладководни и полусолени блата и езера, язовири, рибарници, крайбрежни скали и заливни гори. В България видът гнезди колониално, основно по дървета (дъб, хибридна и бяла топола, бяла върба и др.), но също така и по метални конструкции на електропреносната мрежа. Образува и смесени колонии с лопатарка, блестящ ибис, малък корморан, сива, нощна, гривеста и малка бяла чапла. Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно през периода април-май. Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Cyprinus carpio* и *Carassius spp.*, която лови поединично или в групи, понякога заедно с пеликани. Зависим е от големи водни басейни, богати на риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Широко разпространен и многочислен колониален вид. Установени са общо 24 колонии в България. Повечето колонии са по р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната е рядък и по-малоброен.

Природозащитният статус на големия корморан според IUCN е LC (Least Concern). Не е включен в Червената книга на България. Не е включен в приложенията на Директивата за птиците. Подлежащ на опазване и контрол по чл. 45 от ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 2600 – 4800 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 7800 – 24 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 5000 – 16 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е увеличаваща се. За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ, мигриращ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **67 до 128 двойки**, което представлява **2,6 - 2,7 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД, размера на мигриращата популация е неизвестна поради недостатъчност на данните, като е посочено че видът присъства (Р). Дадена е оценка „С“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Зимуващата популация се оценява на **до 50 индивида**, което представлява **0,3 - 1,0 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В миналото гнезди доста често по Дунав. Числеността на видът по поречието на река Дунав нараства през последните 30-40 години. До 1985 г видът е известен от три дунавски колонии с численост 339 гнезда. При проучвания през 2006 – 2014 г. по поречието на р. Дунав, числеността на вида в 13 гнездови находища варира между 1573 и 2299 двойки. (Shurulinkov et al., 2019).

На остров Голя големия корморан гнезди с численост от 11 двойки през 1968 г, като техния брой нараства до 80 двойки през 1985г (Ivanov et al., 1997). Шурулинков и др., (2019) посочва нарастваща численост на големия корморан на о. Кутово (сегашното име на о. Голя) със следната численост през отделните години – 2006 г. – 70 двойки, 2010 г. – 67, 2011 г. – 128, 2012 г. – 100, 2013 г. – 120 и 2014 г. – 127 двойки.

При проучвания по р. Дунав през 2017 г на о. Кутово, в 33 „Остров Голя“, са наблюдавани 70 двойки големи корморани (Димитров, 2018).

Видът гнезди в защитената зона, на остров Голя в смесена колония със сиви, малки бели, нощни чапли и лопатарки.

При теренните проучвания през 2021 г. в защитената зона през размножителния период наблюдавахме общо 81 птици. През м. май 2021 г. бяха регистрирани около 40 – 50 гнездящи двойки, а през м. юни 2021 г. бяха преброени най-малко 23 действащи гнезда с млади, вече излетели птици.

През м. юли 2021 г при цялостно проучване по р. Дунав са установени 115 екземпляра на острова в границата на 33.

Мигрираща и зимуваща популация

По Дунав видът е най-многочислен през есента и първата половина на зимата. (Шурулинков и др., 2005).

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция.

От 2013 до 2020 г. при средно - зимните преброявания по р. Дунав видът е наблюдаван в участъка между Връв и Долни Цибър със следната численост - през 2013 г. – 866 индивида, 2014 г. - 822 инд., 2015 г. – 29 инд., 2016 г. - 429 и 2018 г. – 129 индивида. През 2019 и 2020 г. в участъка на защитената зона през м. януари са отчетени съответно 4 и 10 зимуващи големи корморана. Числеността на зимуващите птици е много променлива, но с обща тенденция към намаляване през последните години.

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата популация: F02, F05, G01, H01, J02, K01 и M08, валидни за зоната са:

- M08 - Наводняване (естествени процеси).

Заплахи за видовете птици в зоната са риболов с мрежени уреди, безпокойството и дърводобива, което води до унищожаване и нарушаване на гнездови местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	40-128 двойки	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени от 67 до 128 гнездящи двойки. При теренни проучвания през 2021 г са установени най-малко 40 гнездящи двойки.	Поддържане популацията на вида, най-малко 40 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неопределена	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната няма посочена стойност. Не са налични данни за настоящата мигрираща численост на вида в зоната.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 4 инд	В СФД за зимуващата популация на вида в зоната са посочени до 50 инд. Числеността на зимуващите птици е много променлива, но с обща тенденция към намаляване през последните години.	Поддържане на зимуващата популация поне 4 индивида
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 75 ха	Площта на подходящото местообитание за гнездене е на база съхранени стари гори на остров Голя. То зависи от горскостопанските мероприятия и засаждането на култури от хибридна топола на острова. Данните от СФД на местообитание N16 – широколистни листопадни гори е 25 ха и не отговаря на действителността. Препоръчва се силно ограничаване или забрана	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, като бъдат съхранени естествените гори по дунавските острови, най-малко 75 ха. чрез Запазване на естествената дървесна растителност на острова.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			на дърводобива, забрана за сеч и стопанска дейност на 300 м от колонията на вида и забрана за дърводобив на острова в периода 1.03. до 30.07 .							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 256 ха	Включва всички стоящи и течащи води в зоната. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – Вътрешни водни тела.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 256 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село, км 839) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и зимуваща численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в минималната численост на 40 двойки и в значението на зоната за националната гнездова популация на вида от категория „С“ в категория „В“, тъй като числеността е над 2 % от националните популации на вида.
- По отношение на зимуващата популация предлагаме минимална числена стойност от 4 индивида.
- Промяна на кода (code), съобразно актуалната номенклатура от Докладването по Чл. 12 от 2019 г.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			r	40	128	p		G	B	A	C	C
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			w	4	50	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за *A875 Microcarbo pygmaeus* (Малък корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 – 55 см. Размах на крилата: 75 – 90 см. Значително по-дребен от големия корморан. Опашката е относително дълга, клонът и шията са къси. Оперението е тъмнокафяво до черно с метален блясък. През размножителния период има бели напетнявания по главата и горната част на тялото, които липсват през останалите сезони. Младите са с бяло подбрадие и белезникави корем и гърди (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Малкият корморан е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната. Пролетната миграция е от началото на март до април (Симеонов и др., 1990). Най-вероятно част от местните птици отлитат да зимуват в Турция и Гърция, като същевременно над страната преминават към зимовищата в Гърция птици от Дунавската делта (Cramp, Simmons, 1977). Възможно е част от тях да остават да зимуват и у нас. Понастоящем видът се среща редовно и целогодишно в страната. България се явява от ключово значение за зимуването на световната популация, както и за придвижването на значителна част от нея между местата на гнездене и зимуване (Иванов, Муравеев 2002). Не извършва далечни миграции. През зимата се струпва на големи ята по поречието на не замръзващите реки и по-плитки водоеми. Поречието на р. Марица и р. Дунав, както и Бургаските влажни зони се концентрират голям брой зимуващи индивиди (Michev, Profirov, 2003; Dimitrov et al., 2005). Малкият корморан гнезди основно в смесени колонии с чапли (Ardeidae), бели лопатарки (*Platalea leucorodia*), блестящи ибиси (*Plegadis falcinellus*) и големи корморани (*Phalacrocorax carbo*) (Демерджиев 2000; Иванов, Муравеев, 2002; Николов и кол., 2011). Видът е моногамен. Птиците се появяват в гнездовията си около края на април и началото на май (Иванов, Муравеев 2002).

Характерно местообитание

Малкият корморан е вид приспособен към топли климатични условия, ограничен предимно в низинни сладководни и бракични местообитания. Видът е регистриран в: открити водни територии със значително участие на дървесна растителност; сладководни или бракични блата със значително участие на тръстикови масиви; открити или бавно течащи водни територии, включително оризища, блата и наводнени ниви, където птиците могат лесно да улавят риба в плитките води; водни площи с гъста дървесна и храстова растителност, дори малки плаващи островчета от мъртва растителност (Crivelli et al., 1996). В България видът предпочита недълбоките части на сладководни и полусолени езера и блата с обширни тръстикови масиви, труднодостъпни заливни гори, язовири, оризища, рибовъдни стопанства, брегове и устия на различно големи, но бавно течащи реки, включително малки рекички, канали, участъци от морския бряг и др. Вертикалното разпространение се простира от морското равнище до около 500 m надморска височина (Иванов, Муравеев, 2002). Гнездата могат да бъдат устроени както в тръстикови масиви (ПР „Сребърна“, блатото при Ченгене скеле, ЗМ „Пода“, ез. Вая и др.), така и по различно големи дървета (Иванов, Муравеев 2002; Николов и кол., 2011). Видът гнезди на колонии. Гнездата се разполагат в плътна горска или храстова растителност във високите и средни части на дърветата. В наводнени гори гнездата се разполагат на височина 2,2 - 2,5 м. Когато видът е гнездил на о. Вардим птиците са разполагали гнездата си по високи стари дървета (Плачийски и др., 2014). Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Малкият корморан се храни изключително в сладки или полусолени води, обикновено близо до брега. Хранителният спектър в България е непроучен, в други части на ареала е съставен предимно от риба, дребни ракообразни, по-рядко пиявици, дребни

бозайници (Cramp, Simmons, 1977). В Дунавската делта Andone et al., (1969) установяват 15 вида риби в 130 стомаха на малки корморани. Представени са: костур (*Perca fluviatilis*) с 18,8%, бабушка (*Rutilus rutilus*) с 14,8%, шаран (*Cyprinus carpio*) с 10,8%, обикновен щипок (*Cobitis taenia*) с 9,7% и обикновена щука (*Esox lucius*) с 5,6%, като средното тегло на рибите е 15 гр. (7 – 71 гр.) (Cramp, Simmons, 1977; Crivelli et al., 1996).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Числеността на гнездящите двойки е подложена на много големи годишни колебания, главно в зависимост от водните нива. Ежегодно гнезди в ез. Сребърна, ЗМ „Калимок-Бръшлен“, на р. Арда в гр. Кърджали, в ЗМ „Пода“ край Бургас и др.

Включен е в приложение 2 и приложение 3 на ЗБР. Включен в приложение 1 на Директивата за птиците. Природозащитният статус на малкия корморан според IUCN е LC (Least Concern). Видът е включен SPEC 1. Включен в Червената книга на България в категория „Застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 340 – 900 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 2000 – 12 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 6000 – 15 000 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, F26, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в специална защитена зона BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ, като популацията се оценява на до 5 двойки, което представлява до 0,5% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е също зимуващ, като популацията се оценява на до 4 индивида, което представлява 0,03% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В периода 1977-1996 г. често срещан зимуващ вид със средна численост около 1199 индивида. В периода 1997-2001 г., числеността на вида нараства, средна численост около 8500 индивида, е най-многочислен при Мандра, Вая, р. Марица, Дуранкулак, яз. Овчарица и др. За района на Тимок - Цибър за периода 1977-1983 г., видът е наблюдавана със средна численост от 48 инд. Най-голяма численост е установена през 1979 г. - 137 инд. (Michev, Profirov, 2003).

В Дунавската равнина речната чайка е многочислен мигриращ вид (Шуруликов и др., 2005).

Често срещан през всички сезони, рядък гнездящ вид в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 2862 инд., а през есента – 20008 инд. и през зимата – 10592 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на зимуване с 13 индивида.

По-голяма част от популацията на малкият корморан по Дунав гнезди в ПР „Сребърна“ (50%), рибарници Калимок и на малък остров до о. Голяма Бързина. Регистриран е през отделни години да гнезди и на други места по поречието на реката, но това е нередовно (Shurulinkov et al., 2019).

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 130 индивида в 20 локалитета по поречието на река Дунав, като 1 индивид от тях е наблюдаван югозападно от зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 60 индивида в 19 локалитета по поречието на река Дунав, като 1 индивид от тях е наблюдаван югозападно от зоната.

По време на теренното проучване през май и юни месец 2021 г. не са установени инд. от вида в зоната. Не са извършвани теренни проучвания през зимния период на 2021 г. в зоната.

За размножаващата се популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: F02, F05, G01, H01, J02, M08, които нямат отношение за вида в зоната.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: F02, F05, G01, H01, J02, K01, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездящата популация	Брой двойки	0-5 дв.	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 5 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. не беше установена колония в зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гн. дв.
Местообитание на вида: площ на подходящите местообитания за гнездене на вида	ха	Най-малко 75 ха	Широколистните гори в зоната са на площ от 75 ха (местообитание N16), Необходимо е ограничаване и/или забрана за сеч на стари високи дървета на острова, тъй като са подходящи за гнездене на вида; забрана за извършване на горскостопански мероприятия по време на гнездовия период.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида чрез запазване на стари високи дървета на острова
Местообитание на вида: площ на подходящите местообитания за търсене на храна	ха	Най-малко 257 ха	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. В зоната вида се храни в откритите части на реката.	Запазване на подходящите хранителни местообитания на вида

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
			1-Отлично	
			2-Добро	
			3-Умерено	
			4-Лошо	
			5-Много лошо	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД BG0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща концентрираща на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- Актуализиране на кода (code) и научното наименование (Scientific Name), съобразно Докладването от 2019 г.

Species				Population in the site						Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			w	0	4	i		G	C	A	C	B
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			r	0	5	p		G	C	A	C	B

Специфични цели за A023 *Nycticorax nycticorax* (Нощна чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: достига до 63 см., размер на крилата - до 110 см. Оперението е трицветно. Долната страна на врата, гърдите, челото и бузите са бели. Горната страна на главата и гърбът са черни с метален блясък, а останалата част от тялото е сива или сиво-охрена. През размножителния период от тила израстват две дълги лентовидни пера, които през останалите сезони липсват. Има сравнително къси крака с дълги нокти и червени очи. Няма полов диморфизъм. Горната част на тялото на младите индивиди е тъмнокафява, с ръждиви надлъжни черти и многобройни бели капковидни петна, по които се различава от големия воден бик. Долната част е белезникава с кафяви ивици по гърдите.

Характер на пребиваване в страната

Нощната чапла е гнездящ, прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България (Симеонов и др., 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август - септември. Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Нощната чапла обитава блатата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, всички обрасли с изобилна блатна растителност, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от май и продължава до август, по изключение до септември. Гнезди в самостоятелни, или смесени колонии заедно с други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единични гнезда не са известни. Познати са три типа гнездови

колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездата са разположени предимно в горните етажи или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца и има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се предимно с животни - риби, водни охлюви, ракообразни, насекоми, жаби, гущери, гризачи и други малки водни и наземни животни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони, по р. Арда и Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на ношната чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен е в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2500 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 2500 – 6000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, K01, F26, G01, H01, J02, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на **1 - 17 двойки**, което представлява **0,2 – 0,7 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

По Дунавското крайбрежие видът се среща сравнително често, макар след 2010 г. да се наблюдава намаляване на числеността.

Значително намаляване на числеността на ношните чапли се наблюдава на о. Кутово (сегашното име на о. Голя) посочва Шурулинков и др., (2019). Числеността на ношните чапли в колонията на острова през последните години е следната - през 2006 г. – 0 двойки, 2010 г. – 17, 2011 г. – 4, 2012 г. – 1, 2013 г. – 3 и 2014 г. – 4 двойки.

Костадинова, Граматиков (2007) дават числености от 30 двойки, която вероятно е силно завишена.

При проучвания по р. Дунав през 2017 г. на о. Кутово, в ЗЗ „Остров Голя“, е наблюдавана една двойка ношни чапли (Димитров, 2018).

Видът гнезди нередовно в защитената зона, на остров Голя в смесена колония с големи корморани, сиви, малки бели чапли и лопатарки.

При теренните проучвания през 2021 г. видът не е наблюдаван. През 2021 г. ношни чапли не гнездят в колонията на острова. При цялостно проучване по р. Дунав през м. юли 2021 г. не са наблюдавани птици в участъка на реката в границата на защитената зона.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, F26, G01, H01, J02, K01, M08 и G05. Потенциално валидни за СЗЗ „Остров Голя“ са следните:

- M08 - Наводняване (естествени процеси).

Заплахи за видовете птици в зоната са безпокойството (бивакуване, риболов) и дърводобива, което води до унищожаване и нарушаване на гнездови местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	най-малко 1 дв.	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 1 – 17 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. не е установено гнездене на вида.	Поддържане популацията на вида, най-малко 1 гнездяща двойка чрез запазване на гнездовите местообитания.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 75 ха	Площта на подходящото местообитание за гнездене е на база съхранени стари гори на остров Голя. То зависи от горскостопанските мероприятия и засаждането на култури от хибридна топола на острова. Данните от СФД на местообитание N16 – широколистни листопадни гори е 25 ха и не е отговаря на действителността. Препоръчва се и силно ограничаване или забрана на дърводобива, забрана за сеч и стопанска дейност на 300 м от колонията на вида и забрана за дърводобив на острова в периода 1.03. до 30.07 .	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, като бъдат съхранени естествените гори на дунавския остров, най-малко 75 ха. чрез Запазване на естествената дървесна растителност на острова.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 8,6 ха	Включва всички плитчини по крайбрежнето - стоящи и течащи води подходящи за хранене на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 8,6 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село, км 839) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ.

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в минималната численост на гнездящата популация на вида – 0 двойки, поради нередовно гнездене на вида в зоната.

Species				Population in the site						Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A023	<i>Nycticorax nycticorax</i>			r	0	17	p		G	C	A	C	A

Специфични цели за A026 *Egretta garzetta* (Малка бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 65 см. Размах на крилата: 88 – 106 см.

Изцяло бяла птица. Може да се сгрещи с голямата бяла чапла. Основните различия са по-малкият размер, тъмният клюн и крака с жълти стъпала, които обаче не се виждат, когато птицата е кацнала във водата. През размножителния сезон има две удължени пера на тила – егретки.

Характер на пребиваване в страната

Малката бяла чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др. 1990). Пролетната миграция е от средата на март до май, а есенната – от края на август до октомври. Видът зимува в Африка и Близкия Изток.

Характерно местообитание

Малката бяла чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от средата на април и продължава до началото на август. Образува различни по големина смесени колонии с други видове чапли, корморани, ибиси и лопатарки. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в средните етажи на дърветата, или до около 1 м. над водната повърхност (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, жаби и попови лъжички, водни насекоми, земноводни, малки гризаци и др., често в рехави ята от по няколко индивида. В изследване на птици от Софийско са установени *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Gobio gobio*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Alburnus alburnus*, *Libellula sp.*, *Gryllus demertus*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, *Carabidae*, *Dytiscidae*, *Hydrophyllidae*, *Chrysomelidae*, *Circulionidae*, *Geotrupes sp.* Ловува рано сутрин и привечер, по-рядко през останалото време (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони и по р. Арда. С

епизодично гнездене в Софийското поле. Често неразмножаващи се индивиди могат да се регистрират и в други райони на страната (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на малката бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Почти Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 500 – 2000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – стабилна. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 3000 – 5000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, F26, M08 и G05.

3. Състояние в СЗ ВG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на **3 - 30 двойки**, което представлява **0,6 – 1,5 % от националната популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

По Дунавското крайбрежие видът е сравнително многоброен. За периода 2010 – 2013 г. числеността на малките бели чапли в 12 дунавски колонии варира между 189 и 421 двойки.

Остров Голя е едно от най-важните места в страната и от значение за Европейския съюз за опазването на малката бяла чапла, които гнездят тук в смесена колония с други чапли и корморани (Костадинова, Граматиков, 2007). Същите автори дават численост на вида от 80 двойки, която вероятно е силно завишена.

Намаляване на числеността на малките бели чапли се наблюдава на о. Кутово (сегашното име на о. Голя) посочва Шуруликов и др., (2019). Числеността на малките бели чапли в колонията на острова през последните години е следната - през 2006 – 0 двойки, 2010 г. – 30, 2011 г. – 3, 2012 г. – 3, 2013 г. – 6 и 2014 г. – 5 двойки.

При проучвания по р. Дунав през 2017 г. на о. Кутово, в СЗ „Остров Голя“, не е отбелязано гнездене на малки бели чапли (Димитров, 2018).

Видът гнезди в защитената зона, в смесена колония с големи корморани, сиви чапли и лопатарки на остров Голя, но не всяка година и с ниска численост през последните години.

При теренните проучвания през 2021 г. видът е наблюдаван през месец юни. На 10.06.2021 г. са регистрирани 3 гнездящи двойки в смесената колония в южния край на острова, откъм румънския бряг. При цялостно проучване по р. Дунав през м. юли 2021 г. не са наблюдавани птици в участъка на реката в границата на защитената зона.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, F26, G01, H01, J02, K01, M08 и G05. Потенциално валидни за СЗ „Остров Голя“ са следните:

- M08 - Наводняване (естествени процеси).

Заплахи за видовете птици в зоната са безпокойството (бивакуване, риболов) и дърводобива, което води до унищожаване и нарушаване на гнездови местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3 двойки	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 3 – 30 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени 3 двойки, което потвърждава минималната численост на вида.	Поддържане на популацията най-малко 3 двойки чрез поддържане на гнездовите местообитания на вида в зоната.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 75 ха	Площта на подходящото местообитание за гнездене е на база съхранени стари гори на остров Голя. То зависи от горскостопанските мероприятия и засаждането на култури от хибридна топола на острова. Данните от СФД на местообитание N16 – широколистни листопадни гори е 25 ха и не е отговаря на действителността. Препоръчва се силно ограничаване или забрана на дърводобива, забрана за сеч и стопанска дейност на 300 м от колонията на вида и забрана за дърводобив на острова в периода 1.03. до 30.07.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, като бъдат съхранени естествените гори на дунавския остров, най-малко 75 ха. чрез запазване на естествената дървесна растителност на острова						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 8,6 ха	Включва всички плитчини по крайбрежието - стоящи и течащи води подходящи за хранене на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 8,6 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село, км 839) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в значението на зоната за националната гнездяща популация на вида от категория „В“ в категория „С“, тъй като числеността е под 2 % от националната гнездяща популация на вида.

Species					Population in the site						Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>			r	3	30	p		G	C	A	C	A

Специфични цели за A773 *Ardea alba* (Голяма бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 85 – 100 см. Размах на крилата: 145 – 170 см.

Оперението е изцяло бяло. Значително по-едра от малката бяла чапла и с по-дълъг врат. В полет се виждат значително по-дългите ѝ крака. През размножителния период клонът е с тъмен връх, през останалата част от годината е изцяло жълт.

Характер на пребиваване в страната

Голямата бяла чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от март до средата на април, а есенната – от началото на септември до края на октомври (Симеонов и др., 1990). Частичен мигрант, зимува в Южна Европа, включително и в България, когато е по-често срещана.

Характерно местообитание

Голямата бяла чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, крайбрежия на големи реки с изобилна растителност. По време на миграция и през зимата е широко разпространена в ниските части на страната, особено в открити райони в близост до по-големи реки и други влажни зони, както и в язовири, микроязовири, рибарници, напоителни и др. Размножителният период започва от началото на март и продължава до началото на юли. Най-често образува малки самостоятелни колонии, по-рядко гнезди по периферията на големите колонии от чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Гнездата са разположени в труднодостъпни тръстикови масиви, или високо по дърветата на заливните гори (Симеонов и др., 1990). Снася 2 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се предимно с риба, по-рядко със земноводни, влечуги, големи водни насекоми и птици (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Много рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. През периода 2013 – 2018 г. е установена да се размножава по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, в езеро Дуранкулак, в Драгоманското блато и в два локалитета в Горнотракийската низина. На повечето места гнезди нередовно. Единствените места, където гнезди ежегодно от 2007 г. насам са Драгоманското блато и ез. Сребърна. През размножителния период закъснели мигранти или летуващи неразмножаващи се птици могат да се наблюдават на

много места в Северозападна България, Тракийската низина, по река Искър, в Източните Родопи, покрай река Дунав и Черноморското крайбрежие (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на голямата бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 10 – 50 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Natura 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 500 – 1000 индивида.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 600 – 2000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2013 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M08, F01, J03 и J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно СФД на зоната, вида е зимуващ. Зимуващата популация се оценява на до **1 индивид** което представлява **0,05% от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Често срещан вид по Дунавското крайбрежие през зимата и по време на миграция. През есента и зимата птиците се концентрират в по-плитките басейни в големи количества, до тяхното замръзване.

От 2013 до 2020 г. при средно-зимните преброявания по р. Дунав видът е наблюдаван в участъка между Връв и Долни Цибър със следната численост - през 2013 г. – 0 индивида, 2014 г. - 0 инд., 2015 г. – 1 инд., 2016 г. - 0 и 2018 г. – 4 индивида. През 2019 и 2020 г. в участъка на защитената зона през м. януари не са наблюдавани големи бели чапли. Осем птици през зимата на 2019 г. са отчетени на около 2 км северно от ЗЗ, а през 2020 г. – 1 голяма бяла чапла е наблюдавана на около 2 км южно от ЗЗ. Числеността на зимуващите птици е променлива и непостоянна, но през всички години е с ниски стойности.

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата и мигриращата популация: K01, M08, F01, J03 и J02, валидни за зоната са:

- M08 - Наводняване (естествени процеси);

На базата на екологичните изисквания за местообитанията, в които индивидите търсят храна по време на зимуване са определени параметрите, чрез които може да се оцени неговото състояние.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) е	Поддържане на зимуващата

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели												
зимуващата популацията			посочена стойност до 1 индивид.	популация минимум 1 индивид												
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 8,6 ха	Включва всички плитчини по крайбрежието - стоящи и течащи води подходящи за хранене на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 8,6 ха												
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село, км 839) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние		1-Отлично		2-Добро		3-Умерено		4-Лошо		5-Много лошо		Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние																
1-Отлично																
2-Добро																
3-Умерено																
4-Лошо																
5-Много лошо																

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване е необходима следната актуализация на СФД (маркирана в червено):

- Промяна на кода (code) и научното наименование на вида (scientific name), съобразно актуалната номенклатура от Докладването по Чл. 12 от 2019 г.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A773	<i>Ardea alba</i>			w		1	i		G	C	B	C	B

Специфични цели за A028 *Ardea cinerea* (Сива чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 84 – 102 см. Размах на крилата: 155 – 175 см.

Най-разпространената и едра чапла в България. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Гърбът и крилата са сиви. Шията отпред и гърдите са с черни надлъжни ивици. Възрастните през размножителния период отгоре са сиви с черни плещи и украсяващи пера на главата, които впоследствие изчезват. Отдолу са безцветни, главата и шията са бели с черни ивици зад очите и по предната част на шията. При младите горната част на главата и шията отстрани са сиви.

Характер на пребиваване в страната

Сивата чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ, постоянен и зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от края на февруари до средата на април, а есенната –

от края на юли до ноември (Симеонов и др., 1990). Мигрира на юг при тежки зими и замръзване на водоемите. В България зимуват птици от Северна Европа.

Характерно местообитание

Сивата чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви; равнинни и заливни гори; долни и средни течения на по-големи реки с изобилна растителност и богати на риба. По време на миграция и през зимата се среща и в язовири, микроязовири, рибарници, оризища, напоителни канали и др. Размножителният период е от началото на март до края на юли. Гнезди в самостоятелни и смесени колонии. По Дунавското крайбрежие coloniите са разположени в гори от бяла топола, бяла върба, и по-рядко хибридна топола и летен дъб (Симеонов и др., 1990). Гнездата са големи, често на върха на дървото. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 5 стомаха са установени: *Arvicola terrestris*, *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Natrix natrix*, *Natrix tessellata*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Carassius auratus*, *Carassius sp.*, *Gobio gobio*, *Cobites taenia*, *Leuciscus cephalus*, *Libellula sp.*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, *Neucoris sp.*, *Notonecta glauca*, *Dytiscus sp.*, Hydrophilidae, Curculionidae, *Donacia sp.* (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В самостоятелни или смесени колонии разпръснато из цялата страна, главно по Дунавското и Черноморското крайбрежие и долините на повечето по-големи реки в равнините (Дунавска равнина, Тракийска низина) и ниските части на планините (най-вече в Предбалкана) (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на сивата чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 800 – 1200 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 110 – 330 индивида.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 1000 – 2000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също стабилна.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: M07, K01, J03, F01, J02, K04, B06 и D02.

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **6 - 27 двойки**, което представлява **0,7 - 2,2 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД, размера на мигриращата популация е неизвестна поради недостатъчност на данните, като е посочено че видът присъства (Р). Дадена е оценка „С“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, зимуващата популация на вида се оценява на до **1 индивид**, което е до **0,05% от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

По Дунавското крайбрежие видът е сравнително многоброен. За периода 2010 – 2013 г. числеността на сивите чапли в 12 дунавски колонии варира между 237 и 399 двойки.

Остров Голя е едно от местата където видът гнезди в смесена колония с други чапли и корморани. Намаление на числеността на сивите чапли се наблюдава на о. Кутово (сегашното име на о. Голя) посочва Шуруликов и др., (2019). Числеността на сивите чапли в колонията на острова през последните години е следната - през 2006 – 5 двойки, 2010 г. – 27, 2011 г. – 16, 2012 г. – 6, 2013 г. – 11 и 2014 г. – 14 двойки.

При проучвания по р. Дунав през 2017 г на о. Кутово, в 33 „Остров Голя“, са гнездили 10 двойки сиви чапли (Димитров, 2018).

Видът гнезди в защитената зона, в смесена колония с големи корморани, малки бели чапли и лопатарки на остров Голя, но числеността му намалява през последните години.

При теренните проучвания през 2021 г. видът е наблюдаван редовно през месеците май и юни – 23 птици в подходящ гнездови биотоп. Регистрирани са минимум 5 до 8 гнездящи двойки в смесена колония – в южния край на острова, откъм румънския бряг. При цялостно проучване по р. Дунав през м. юли 2021 г. са наблюдавани 10 птици в колонията на острова в границата на защитената зона.

Мигрираща и зимуваща популация

Числеността ѝ по време на миграция се увеличава, като това е най-честия вид чапла в района на Дунав и Дунавската равнина (Шуруликов и др., 2005).

По-нови данни за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания. От 2013 до 2020 г. при средно-зимните преброявания по р. Дунав видът е наблюдаван в участъка между Връв и Долни Цибър със следната численост - през 2013 г. – 2 индивида, 2014 г. - 3 инд., 2015 г. – 1 инд., 2016 г. - 2 и 2018 г. – 1 индивид. През 2019 и 2020 г. в участъка на защитената зона през м. януари не са наблюдавани сиви чапли. Една птица през зимата на 2019 г. е наблюдавана на около 2 км северно от 33, а през 2020 – 1 сива чапла е наблюдавана на около 1,5 км южно от 33.

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата, мигрираща и зимуваща популация: M07, K01, J03, F01, J02, K04, B06 и D02, валидни за зоната са:

- M07 – Бури, циклони;
- K04 - Изменение на хидродинамичните характеристики
- B06 - Изсичане на отделни дървета (без гола сеч).

Заплахи за видовете птици в зоната са безпокойството (бивакуване, риболов) и дърводобива, което води до унищожаване и нарушаване на гнездови местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 6 двойки	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 6 – 27 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени минимум 5 до 8 двойки	Поддържане на популацията най-малко 6 двойки чрез запазване и поддържане на гнездовите местообитания в зоната.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена стойност. Няма данни за числеността на вида по време на миграция. Необходимо е поставяне на междинна цел.	Междинна цел: Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е до 1. По данни от средно зимните преброявания (СЗИП) през 2013 - 2020 г. е установен 1 инд. в р. Дунав в близост до границите на 33.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания. Поддържане на популацията най-малко 1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 75 ха	Площта на подходящото местообитание за гнездене е на база съхранени стари гори на остров Голя. То зависи от горскостопанските мероприятия и засаждането на култури от хибридна топола на острова. Данните от СФД на местообитание N16 – широколистни листопадни гори е 25 ха и не е отговаря на действителността. Препоръчва се силно ограничаване или забрана на дърводобива, забрана за сеч и стопанска дейност на 300 м от колонията на вида и забрана за дърбодобив на острова в периода 1.03. до 30.07 .	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, като бъдат съхранени естествените гори на дунавския остров, най-малко 75 ха. чрез запазване на естествената дървесна растителност на острова						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 8,6 ха	Включва всички плитчини по крайбрежието - стоящи и течащи води подходящи за хранене на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 8,6 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
елемент риби (JDS4-Fish)			по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село, км 839) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A029 *Ardea purpurea* (Червена чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 70 – 90 см. Размах на крилата: 110 – 145 см.

Оперението е ръждивокафяво, често изглеждащо доста тъмно. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период са сивокафяви, с украсяващи пера по главата, както и с нежни бели пера по гърба и гърдите, които липсват през другите сезони. Младите са ръждивокафяви, с черни петна и ивици.

Характер на пребиваване в страната

Червената чапла е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната – от август до началото на ноември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Средиземноморието и Африка.

Характерно местообитание

Червената чапла обитава сладководни езера, блата, разливи на реки с тръстикови масиви или заливни гори. Размножителният период е от средата на април до средата на юли. Гнезди в малобройни и разредени самостоятелни колонии, или по периферията на големите смесени колонии от други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единично гнездящите двойки са изключение (Симеонов и др. 1990). Гнездото е сред тръстика или на дърво. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи, водни безгръбначни и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 14 стомаха са установени: *Microtus arvalis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Gryllus demertus*, Carabidae, Dytiscidae (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ и прелетен вид. С разпръснато разпространение в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. Установена е като гнездящ вид главно по поречието на р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната малки колонии са установени главно в Тракийската низина и една на Драгоманското блато.

Природозащитният статус на червената чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в СПЕС 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 100 – 200 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 60 – 350 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: К01, М07, F01 и J02.

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на **1 - 1 двойка**, което представлява **0,5 - 1,0 % от националната популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнезди само на няколко места по Дунавското крайбрежие. За периода 2010 – 2013 г. гнезди само в Сребърна и рибарници Калимок с численост между 3 и 9 двойки.

Единствено Костадинова, Граматиков (2007) посочват като гнездяща в зоната една двойка червени чапли. Липсва друга информация за гнездене на вида в зоната.

При теренните проучвания през 2021 г. видът не е наблюдаван през месеците май и юни. Не е установено гнездене на вида в колонията на острова. При цялостно проучване по р. Дунав през м. юли 2021 г. също не са наблюдавани птици в участъка на реката в границата на защитената зона или близо до нея.

Възможно е отделни двойки нередовно да гнездят през отделни години на острова в смесената чаплова колония.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	най-малко 1 двойка	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) е посочена 1 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. не са установени размножаващи се двойки и единични птици.	Възстановяване на гнездящата популацията, поне 1 гнездяща двойка чрез запазване и поддържане на местообитанията за гнездене.
Местообитан ие на вида: Площ на подходящите гнездови местообитани я на вида	ха	Най-малко 75 ха	Площта на подходящото местообитание за гнездене е на база съхранени стари гори на остров Голя. То зависи от горскостопанските мероприятия и засаждането на култури от хибридна топола на острова. Данните от СФД на местообитание N16 – широколистни листопадни гори е 25 ха и не е отговаря на действителността.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, като бъдат съхранени естествените гори на дунавския остров, най-малко 75 ха. чрез запазване на естествената дървесна растителност на острова

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			Препоръчва се силно ограничаване или забрана на дърводобива, забрана за сеч и стопанска дейност на 300 м от колонията на вида и забрана за дърводобив на острова в периода 1.03. до 30.07 .забрана за							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 8,6 ха	Включва всички плитчини по крайбрежното - стоящи и течащи води подходящи за хранене на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 8,6 ха						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село, км 839) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в числената стойност от 0 - 1 двойки.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A029	<i>Ardea purpurea</i>			r	0	1	p		G	C	A	C	C

Специфични цели за A034 *Platalea leucorodia* (Бяла лопатарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 80 – 93 см. Размах на крилата: 120 – 135 см.

Оперението при възрастните е бяло, с жълто петно на гърдите и характерна „грива“ на тила. Клюнът е характерен, дълъг с лопатовидно разширение на върха. Младите имат черни върхове на крилата. В полет вратът е изправен, за разлика от чаплите.

Характер на пребиваване в страната

Бялата лопатарка е гнездящо-прелетен и по изключение зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от март до края на април, а есенната – от август до края на септември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Бялата лопатарка обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, заливни и равнинни гори, речни разливи, влажни ливади, рибарници, а по време на миграции се среща и в солници, тузли, микроязовири и др. Размножителният период е от края на април до края на юни. Гнезди в самостоятелни или смесени колонии заедно с чапли, корморани и блестящи ибиси. Гнездата са разположени по-често в тръстикови масиви и храсталаци от бяла и сива върба, на бяла топола и др. (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с водни насекоми, ракообразни, рибки, дребни земноводни и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати гнездови находища в смесени колонии от чапли и корморани по поречието на река Дунав и в единственото сигурно находище по Черноморието - блатото Пода край Бургас (Янков отг. ред., 2007), което е част от Специално защитена зона „Комплекс Мандра-Пода“. По поречието на река Дунав гнезди предимно на острови, а по-рядко - в блата (в СЗ3 „Сребърна“, СЗ3 „Комплекс Калимок“, СЗ3 „Комплекс Беленски острови“) (Shurulinkov et al. 2019). В различните райони колониите често променят своето местоположение, което води до известни колебания в разпространението.

Природозащитният статус на бялата лопатарка според IUCN е LC (Least Concern). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80 – 150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също флукутираща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 500 – 1000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: А31, J02, F03 и F26.

3. Състояние в СЗ3 ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е гнездящ. Гнездящата популация се оценява на до 6 двойки, което представлява до 4,0% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малочислен, локално гнездящ вид по р. Дунав. Гнезди в смесени колонии с чапли и корморани. В миналото е гнездил предимно по Дунавското и Черноморското крайбрежие. През 1960 изчезва като гнездящ, след което бавно възстановява колониите си по Дунав. Остров Голя е едно от местата където видът гнезди в смесена колония с чапли и корморани.

Нередовно се размножава на о. Кутово (сегашното име на о. Голя) посочва Шурулинков и др. (2019). Числеността на лопатарките в колонията на острова през

последните години е следната - през 2006 г. – 0 двойки, 2010 г. – 3, 2011 г. – 0, 2012 г. – 6, 2013 г. – 3 и 2014 г. – 0 двойки.

При проучвания по р. Дунав през 2017 г. видът не е регистриран като гнездящ на о. Кутово (Димитров, 2018).

При теренните проучвания през 2021 г. видът е наблюдаван през месец юни. Регистрирана е една гнездяща двойка в смесена колония – в южния край на острова, откъм румънския бряг. При цялостно проучване по р. Дунав през м. юли 2021 г. не са наблюдавани птици в колонията на острова в границата на защитената зона.

Видът гнезди нередовно в защитената зона с ниска численост, в смесена колония с големи кormорани, малки бели и сиви чапли на остров Голя.

От посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и влияния за гнездящата популация: A31, J02, F03 и F26, няма валидни заплахи за зоната.

Заплахи за видовете птици в зоната са безпокойството (бивакуване, риболов) и дърводобива, което води до унищожаване и нарушаване на гнездови местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели				
Популация: Размер гнездовата популацията	Брой гнездящи двойки	най-малко 1 дв.	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени до 6 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. е установена 1 гнездяща двойка. Видът нередовно гнезди.	Поддържане популацията на вида, най-малко 1 гнездяща двойка чрез запазване на подходящите гнездови местообитания.				
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ха	Най-малко 75 ха	Площта на подходящото местообитание за гнездене е на база съхранени стари гори на остров Голя. То зависи от горскостопанските мероприятия и засаждането на култури от хибридна топола на острова. Данните от СФД на местообитание N16 – широколистни листопадни гори е 25 ха и не е отговаря на действителността. Препоръчва се силно ограничаване или забрана на дърводобива, забрана за сеч и стопанска дейност на 300 м от колонията на вида и забрана за дърводобив на острова в периода 1.03. до 30.07.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, като бъдат съхранени естествените гори на дунавския остров, най-малко 75 ха. чрез запазване на естествената дървесна растителност на острова				
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 8,6 ха	Включва всички плитчини по крайбрежното - стоящи и течащи води подходящи за хранене на вида.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида най-малко 8,6 ха				
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела	5 степенна скала за екологично състояние,	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на
Екологично състояние								
1-Отлично								
2-Добро								
3-Умерено								

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели		
с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	съгласно РДВ		<table border="1"> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Ново село, км 839) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	4-Лошо	5-Много лошо	стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
4-Лошо						
5-Много лошо						

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в числеността на 1 – 6 двойки;
- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в значението на зоната за националната гнездяща популация на вида от категория „С“ в категория „В“, тъй като числеността е до 4,0 % от националната гнездяща популация на вида.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A034	<i>Platalea leucorodia</i>			r	0	6	p		G	B	A	C	A

Специфични цели за A043 *Anser anser* (Сива гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 74-90 см., тегло 2,4 - 4,6 кг., размах на крилата: – 147 - 180 см. (Cramp, Simmons 1977; Svensson, 2013). Оперението е сивокафяво, с бяла подопашка. Гърбът е по-тъмен. Предната част на крилата отгоре е по-светло сива, дори сивобяла. Клюнът е оранжев, краката розови. Птиците от популации обитаващи Сибир и СИ Европа са с розов клюн (подвидът *A.anser rubrirostris*). Няма полов диморфизъм. Доста гласовита, издава звуци подобни на домашните гъски. Най-често мигрира и зимува на големи ята.

Характер на пребиваване в страната

Сивата гъска у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират ята и се концентрират на недостъпни места за линеене –например в делтата на р.Дунав и по някои недостъпни пясъчни коси в река Дунав. През есента и зимата големи ята от този вид долитат от север и североизток и се концентрират главно по Северното Черноморско крайбрежие, по р.Дунав и по-рядко и в по-малък брой по Южното Черноморие и в някои от по-големите вътрешни водоеми. В тези ята има и индивиди от подвида *A.anser rubrirostris*. Пролетната миграция е от началото на февруари до началото на април. Есенната миграция е от средата на октомври до декември, най-забележима през ноември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци. У

нас гнезди само в сладководни водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блата, мочурища, големи язовири, в лагуни, в бракични и дори солени езера. Много често през деня се храни в нивите покрай водоемите избрани за нощувка и почивка. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Сивата гъска се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, листа на върби, трева, поници на пшеница и други култури, семена. По-често се храни на сушата край водоемите (Cramp, Simmons eds., 1977). В хранителния спектър на вида в Чехия са установени 35 вида растения (Stastny, Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е рядък, разпространен у нас само в Крайдунавските влажни зони от Никопол на изток и в езерата Дуранкулашко и Шабленско по Северното Черноморие (Янков ред., 2007; Иванов, Дерелиев, 2015; Shurulinkov et al., 2019). Според Червената книга на България у нас гнездят 20-30 двойки с тенденция за намаление. Според докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 15-25 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилно разпространение. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 4-14 двойки (Shurulinkov et al., 2019).

Сивата гъска зимува в цялата страна, но главно по р. Дунав и в крайморска Добруджа. Зимните ята рядко надхвърлят 100 екз. Среща се редовно и в Бургаските езера. Във вътрешните водоеми зимува спорадично и нередовно. Числеността на зимуващите у нас сиви гъски според Докладването по чл.12 е между 50 и 700 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукуираща.

По време на миграция сивите гъски преминават главно по Черноморския бряг и по течението на р. Дунав. По-рядко спират и в някои от по-големите вътрешни водоеми, по-често в Северна България. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 100 - 2500. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. През лятото концентрациите на линеещите сиви гъски по дунавските острови достигат до 500 - 1000 екз. и явно произхождат от гнездилищата както у нас така и в Румъния.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 15 - 25 двойки. Краткосрочната и дългосрочната тенденции са флукуиращи. Като заплахи са посочени А30, F03, А31.

Числеността на зимуващите у нас сиви гъски според Докладването по чл.12 е между 50 и 700 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукуираща. Като заплахи са посочени А02, С03, Е01, F03.

Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 100-2500 инд. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. Като заплахи са посочени – D03.

В Червената книга (Иванов, Дерелиев, 2015) са посочени като заплахи за сивата гъска прекомерното обрастване с тръстика и папур на водоеми, непостоянен и неблагоприятен воден режим, безпокойство от рибари и ловци, браконьерството и отсичането на стари върбови гори на о.Персина. Освен това местообитанията на вида се засягат от умишлени

пожари в тръстиковите и папурови масиви. Отрицателно въздействие оказват и осушаването на влажни зони – особено рибарници и язовири, което понякога се случва дори и през гнездовия период на птиците.

При докладването по чл.12 са посочени като заплахи използването на повърхностни и подземни води за напояване в земеделието, осушаването на водоеми за селскостопански нужди и промяната на предназначението на земите.

3. Състояние в СЗЗ BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на 10 - 10 индивида, което е 1,43 – 20 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Видът е често срещан през зимата в р. Дунав. В периода 1977-1996 г. средна численост около 790 индивида, като по-голяма част от зимуващата популация се концентрира по поречието на р. Дунав (Michev, Profirov, 2003).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване.

При ниски температура и високи водни нива птиците напускат района (Ivanov, 2008).

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 463 индивида по поречието на река Дунав, като няма индивиди от тях близо до зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 333 индивида по поречието на река Дунав, като не са наблюдавани птици от вида в зоната. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е динамиката на речните брегове.

По данни от <https://ebird.org/>, видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от https://observation.org, за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: A02, C03, E01, F03, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за зимуващата концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е 10. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. вида не е отчетен в участъка на Дунав в близост до зоната.	Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и наличието на пясъчни коси, които зависят от нивото на р. Дунав. При средни температури през

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели												
				януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 10 инд. от вида.												
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 257 ха	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ плюс площта на пясъчните коси и острови. Пясъчните коси около острова, видът предпочита да си почива и да се храни. Основните хранителни местообитания през зимните месеци са основно обработваемите земи, които са извън границите на защитената зона.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез засяване на зимна пшеница в обработваемите земи в зоната, които са извън зоната.												
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за пренощуване	ха	Най-малко 259 ха	По време на миграция и зимуване, през нощта, вида се придържа в речното течение (N06), тъй като във басейните водното ниво спада. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 257- 2 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида												
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="2">Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="background-color: #00aaff; color: white;">1-Отлично</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="background-color: #90c040; color: white;">2-Добро</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="background-color: #ffff00; color: black;">3-Умерено</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="background-color: #ffa500; color: black;">4-Лошо</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="background-color: #ff0000; color: white;">5-Много лошо</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние		1-Отлично		2-Добро		3-Умерено		4-Лошо		5-Много лошо		Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние																
1-Отлично																
2-Добро																
3-Умерено																
4-Лошо																
5-Много лошо																

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗЗ) BG0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща концентрираща на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на оценка на зоната (Site assessment) за зимуваща популация следва да се промени критерий С за размер и плътност на популацията от С на А (което 1,43 – 20 % от националната зимуваща популация).

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A043	<i>Anser anser</i>			w	10	10	i		G	A	B	C	B

Специфични цели за A855 *Mareca penelope* (Фиш)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-51 см, тегло 400 - 1090 гр., а размахът на крилата – 71-86 см (Cramp, Simmons eds., 1977; Svensson, 2013). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е ръждивокафява със златисто чело. Маховите и гърбът са светлосиви, коремът-бял. Гърдите са розови. Подопашието – черно-бяло. Крилното огледало е с голямо бяло петно, а в основата зелено с черни кантове. Женската със защитно ръждивокафяво оперение.

Гласовит, често издава характерен позив. Обикновено мигрира и зимува на големи ята. Фишовете редовно излизат в нивите и в тинята покрай водоемите и търсят храна там през деня и през ноща. Видът е ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

У нас фишът е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята долитат от северните части на Европа и се концентрират главно по големите вътрешни язовири, крайморските езера, в морето и по-големите реки, включително в р. Дунав. Пролетната миграция е от средата на февруари до първите дни на май. Есенната миграция е през октомври-декември. В по-голямата част от страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща и в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите. Среща се редовно и в планински язовири като яз. Батак. По време на пролетната миграция каца във всякакъв тип водоеми, дори в микроязовири.

Хранене

Храни се с водна растителност – водорасли и др., със зелени части на висшата водна растителност, с рапица и поници на пшеница, листа на други култури, живовлек и семена. Животинска храна поглъща само случайно (Cramp, Simmons eds., 1977; Stastny, Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Фишът зимува в цялата страна, във всякакъв тип водоеми. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море – в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко, в Атанасовското езеро, в Поморийското езеро, яз. Мандра, Варненското и Белославското езеро. Големи концентрации от няколкостотин екземпляра, а понякога и над 1000 се наблюдават и в яз. Пясъчник, яз. Жребчево, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец, яз. Батак, яз. Искър и в река Дунав. Числеността на зимуващите у нас фишове според Докладването по чл.12 е 1000 - 7500 екз. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са неизвестни, отбелязани „с флуктуации“.

По време на миграция фишът е многочислен. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 1000 до 3000 индивида. Тази численост няма нищо общо с реалното положение тъй като тя е подценена дори ако се касаеше за един единствен водоем – Атанасовското езеро край Бургас. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция. Тази численост едва ли би била по-малка от 5000 - 15 000 екз.

При докладването по чл.12 като заплахи за фиша са посочени екстракцията на петрол и природен газ и замърсяването на водите. Едва ли първият от тези фактори има някакво сериозно значение в България. Всъщност заплахите за вида са съвсем други – прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в

забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство.

Сред естествените лимитиращи фактори са резките промени във времето през зимата – застудяване и валежи, водещи до поледици и бързо замръзване на водоемите и околните земи при което немалко фишове загиват.

3. Състояние в СЗЗ BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на до 4 индивида, което е 0,05% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

През зимата видът се наблюдава сравнително често и редовно по р. Дунав, като ятата обикновено са от 30-200 птици, рядко докъм 500 екз. Повечето наблюдения и с големи концентрации са в района на о. Персин и ез. Сребърна. В периода 1977-1996 г. средна численост за страната на вида е около 1808 индивида, като по-голяма част от зимуващата популация се концентрира по черноморието и Южна България (Michev, Profirov, 2003).

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани общо 105 инд. с 11 локалитета по поречието на река Дунав, като няма индивиди от тях близо до зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 424 екз. в 12 локалитета по поречието на река Дунав, като не са наблюдавани птици от вида в зоната. При по-топли зими количествата на зимуващите по р. Дунав фишове са по-големи тъй като много от тези птици не достигат традиционните си масови зимовища в Гърция, Турция, Горнотракийската низина и Бургаско, а остават северно от тях.

По данни от <https://ebird.org/> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: С03 и J02, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 0-4 инд.	Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-високи ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 3-5° С поддържане на популацията >4 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни	ха	Най-малко 259 ха	Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав	Запазване на местообитанията на вида.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели												
местообитания на вида			включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.													
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за пренощуване	ха	Най-малко 259 ха	По време на миграция и зимуване, през нощта, вида се придържа в речното течение (N06), тъй като в басейните водното ниво спада. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида.												
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Отлично</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Добро</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Умерено</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Лошо</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние		1	Отлично	2	Добро	3	Умерено	4	Лошо	5	Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние																
1	Отлично															
2	Добро															
3	Умерено															
4	Лошо															
5	Много лошо															

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване е необходима следната актуализация на СФД (маркирана в червено):

- Актуализиране на кода (code) и научното наименование (Scientific Name), съобразно Докладването от 2019 г.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A855	<i>Mareca penelope</i>			w	0	4	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A889 *Mareca strepera* (Сива патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 46-56 см., тегло 470- 1300 гр., размах на крилата – 78-95 см. (Cramp, Simmons 1977; Svensson, 2013). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, със сивокафява глава и черна опашка. Крилното огледало е съчетание на черно,бяло и ръждиво. Клюнът е тъмносив, а краката жълти. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира малобройни ята през прелета и зимата. Защитен вид,включен в Червената книга на България.

Характер на пребиваване в страната

Сивата патица у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене – например по влажните зони около р. Дунав. През есента и зимата ята от този вид, често смесени с други видове патици, долитат от по-северни популации. Ятата на сивата патица у нас рядко надхвърлят 50 екз.

Пролетната миграция е от края на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на сивата патица е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и затони по дунавските острови.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блата, мочурища, големи язовири, в лагуни, в бракични и дори солени езера. Подходящи местообитания са са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Сивата патица се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, а понякога и трева, поници на пшеница и други култури, които намира покрай водоемите. Понякога отнема храна на други видове – лиски, червеноклюни потапници, звънарки. Животинска храна – водни безгръбначни – ядат само в някои случаи малките до 3 седмична възраст (Cramp, Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е малочислен, разпространен у нас само в крайдунавските влажни зони, по дунавските острови, в някои крайморски езера, в Драгоманското блато и в редица язовири в Горнотракийската низина (Янков ред., 2007; Петков, 2015а; Shurulinkov et al., 2019). По-рядко, отделни двойки гнездят нередовно и в някои язовири в Дунавската равнина. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 30 - 51 двойки (Shurulinkov et al., 2019). В източната част на Горнотракийската низина (без крайморските водоеми) са установени да гнездят 15-30 двойки (Даскалова и др., 2020). Според Червената книга на България у нас гнездят 30-50 двойки с тенденция за намаление (Петков, 2015а). Тази численост както се вижда от представените по-нови данни вече не е актуална и е силно занижена. Според докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация се оценява на 80 - 120 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилно разпространение. Тази численост според нас правилно отразява размера на популацията у нас. Наличните данни обаче показват, че числеността и разпространението, поне в краткосрочен план (2000-2018 г.) имат позитивна тенденция.

Сивата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации дори в големите езера рядко надхвърлят 100 екз. Зимува редовно в Бургаските езера, Варненското и Белославското езеро, езерата Шабленско и Дуранкулашко, в много от язовирите във вътрешността на страната. Числеността на зимуващите у нас сиви патици според Докладването по чл.12 е между 160 и 660 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукутираща.

По време на миграция сивите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 40 - 800 екз. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. През лятото концентрациите на

линеещите сиви патици в крайдунавски влажни зони достигат няколкостотин екземпляра.

В Червената книга (Петков, 2015а) като заплахи за сивата патица са посочени унищожаването на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон. Действително много от ценните местообитания на вида покрай Дунав понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние - рибарници Орсоя, рибарници Мечка и др. Там осушаването на водоемите и липсата на връзка с р. Дунав и постоянните палежи на тръстиката са довели до пълна деградация на местообитанията за вида. Друг негативен фактор е незаконния отстрел на вида. Сечта на дървета по дунавските острови и покрай затоните също въздейства негативно върху гнездовата популация на сивата патица.

При докладването по чл.12 единствената посочена заплаха за гнездовата популация на вида е модификацията на водния режим на влажните зони. За зимуващата популация са посочени замърсяването на водите, добива на нефт и газ и промяната предназначението на земите.

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на до 38 индивида, което е 5,75% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Видът е рядък зимен мигрант. В периода 1977 - 2001 г. средна численост за страната е около 70 индивида. За района на Тимок Цибър за периода 1972 - 1982 г. е наблюдавана средна численост от 6 инд. Най голяма численост е установена през 1999 г. -202 инд. (Michev, Profirov, 2003).

В Бургаските влажни зони е необичаен зимен вид с максимална численост през зимата 246 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани общо 6 инд. с 1 локалитет по поречието на река Дунав, като няма индивиди от тях близо до зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 29 екз. в 3 локалитета по поречието на река Дунав, като не са наблюдавани птици от вида в зоната. При по-топли зими количествата на зимуващите по р. Дунав фишове са по-големи тъй като много от тези птици не достигат традиционните си масови зимовища в Гърция, Турция, Горнотракийската низина и Бургаско, а остават северно от тях.

По данни от <https://ebird.org/> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2021 г., видът е установен през май и юни – 6 инд. зоната.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. са установени 6 инд. от вида в зоната (докладвани в <https://observation.org>).

Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: С03, F03 и J02, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0-38 инд.	Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При повисоки ср. темп. в района на СЗ3 се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗ3 около 3-5° С поддържане на популацията >38 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 259 ха	Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за пренощуване	ха	Най-малко 259 ха	По време на миграция и зимуване, през нощта, вида се придържа в речното течение (N06), тъй като във басейните водното ниво спада. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ3 ВГ0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща концентрираща на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- Актуализиране на кода (code) и научното наименование (Scientific Name), съобразно Докладването от 2019 г.;
- По отношение на оценка на зоната (Site assessment) за зимуваща популация следва да се промени критерий С за размер и плътност на популацията от С на В (което 5,75 – 23,75 % от националната зимуваща популация).

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A889	<i>Mareca strepera</i>			w	0	38	i		G	B	B	C	C

Специфични цели за A052 *Anas crecca* (Зимно бърне)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 34-38 см., тегло 163 - 500 гр., а размахът на крилата – 53-64 см (Cramp, Simmons eds., 1977). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е ръждивокафява със зелена ивица отстрани. Маховите и гърбът са светлосиви, коремът-бял. Гърдите са светли с тъмнокафяви петънца. Подопашнето е жълтеникаво. Крилното огледало е зелено. Женската със защитно ръждивокафяво оперение. Гласовит, често издава Характерен позив който представлява късо подсвиркване. Обикновено мигрира и зимува на големи ята. Ятата често са смесени с други видове патици – най-често зеленоглавки и фишове.

Характер на пребиваване в страната

У нас зимното бърне е зимуващ и мигриращ вид. Отделни двойки остават и през гнездовия период и вероятно гнездят у нас, но през последните две десетилетия няма наблюдения доказващи със сигурност гнездене. През зимата е многочислен вид. Големи ята долитат от северните части на Европа зимуват по р. Дунав, по Черноморските езера и блата, в големи и малки вътрешни водоеми, а значителна част (особено при по-студено време) и във вътрешните реки. Пролетната миграция е от средата на февруари до края на април. Есенната миграция е от края на август до ноември.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв Характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав (пясъчни коси, устия на реки). Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите, като много често се храни в тинята. През гнездовия период обитава сладководни и полусолени блата и езера. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Храни се както с растителна храна – главно семена, така и с животинска. Животинският компонент на храната преобладава през лятото. От водната растителност предпочита семена на водни растения, а по-рядко яде и самите водорасли. Яде също миди, ларви на двукрили – например хирономиди, водни бръмбари и дървеници, ракообразни и прешленести червеи (Cramp, Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Случаите на гнездене на вида в по-далечно минало са били главно на Атанасовското езеро край Бургас, покрай р. Дунав, в Драгоманското блато и бившето Стралджанско блато (Нанкинов и др., 1997, Michev et al., 2004, Янков отг. ред., 2007). В последните 20 години двойки или малки групички от възрастни птици са наблюдавани през лятото също в крайдунавските влажни зони, на места в Дунавската равнина, в Драгоманското блато (Янков отг. ред., 2007, Shurulinkov et al., 2013, Shurulinkov et al., 2019a). При Докладването по чл.12 е съобщена численост на гнездовата популация у нас от 10 - 25 дв., с флукуации, макар реално да няма доказано гнездене напоследък.

Зимното бърне зимува в цялата страна, във всякакъв тип водоеми. Най-значителните зимни концентрации са в крайморските езера и големите вътрешни язовири в южна България (Пясъчник, Копринка, Батак и др.). В тези водоеми зимуващите концентрации често надхвърлят 1000 - 1500 екз. Числеността на зимуващите у нас зимни бърнета според Докладването по чл.12 е 1500 - 7300 екз. Тази цифра е в известна степен занижена поради недоброто отчитане на реките при СЗП, а там често зимуват немалко зимни бърнета. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са флукуиращи.

По време на миграция зимните бърнета са също така многочислени. Образуват концентрации от стотици индивиди дори в микроязовири. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 3000 до 10000 индивида. Тази численост е занижена. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция.

Според Докладването по чл.12, като заплахи за гнездовата популация на зимното бърне е посочена модификацията на хидрологичния режим на водоемите. Тук може да се включи строителството на малки ВЕЦ по реките, което придобива масов характер през последните десетилетия, корекциите, дигирането, изправянето на речните корита. За вида през зимата са посочени като заплахи екстракцията на петрол и природен газ, замърсяването на водите и промяната на предназначението на земите. Добивът на петрол и газ у нас няма никакво значение тъй като такъв на практика няма. Заплахите са вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност.

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на до 50 индивида, което е 0,68% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В периода 1977 - 1997 г. е често срещан зимуващ вид. Средна численост за страната е около 4901 индивида. За района на Тимок Цибър 1984 г. е наблюдавана с максимална численост от 4450 инд. (Michev, Profirov, 2003).

Често срещан пролетен и обикновен есенен мигрант в Бургаските влажни зони, като през зимата максималните стойности са 8870 инд., през пролетта са 859 инд., а през есента – 5060 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимумане.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани общо 448 инд. с 21 локалитет по поречието на река Дунав, като няма индивиди от тях близо до зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 617 екз. с 15 локалитета по поречието на река Дунав, като не са наблюдавани птици от вида в зоната. При по-топли зими количествата на зимуващите по р. Дунав фишове са по-големи тъй като много от тези птици не достигат традиционните си масови зимовища в Гърция, Турция, Горнотракийската низина и Бургаско, а остават северно от тях.

По данни от <https://ebird.org/> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: С03, F03 и J02, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0-50 инд.	Колчеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-високи ср. темп. в района на СЗ3 се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗ3 около 3-5° С поддържане на популацията >50 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 259 ха	Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за пренощуване	ха	Най-малко 259 ха	По време на миграция и зимуване, през нощта, вида се придържа в речното течение (N06), тъй като във басейните водното ниво спада. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ3 ВГ0002067 „Остров Голя“

Не са необходими промени в СФ.

Специфични цели за A053 *Anas platyrhynchos* (Зеленоглава патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 50 - 65 см., тегло 750 - 1570 гр., размах на крилата – 81 - 98 см. (Cramp, Simmons, 1977; Svensson, 2013). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, с черен гръб, тъмнозелена глава и тъмнокафяви гърди. Крилното огледало е синьовиолетово с чернобели кантове. Клюнът е жълт, краката оранжеви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира големи ята през прелета, линеенето и зимата. Ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

Зеленоглавата патица у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене. През есента и зимата големи, хилядни ята от този вид, често смесени с други видове патици, долитат от по-северни популации.

Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. През зимата въпреки замръзването на водоемите голяма част от зеленоглавите патици остават у нас и прекарват тук до пролетта.

Характерно местообитание

Зеленоглавата патица е много пластичен вид по отношение на гнездовото си местообитание. Гнезди в и около всякакъв тип водоеми, често и доста далеч от тях – на няколко стотин метра. Най-често гнезди сред водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, реки, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и равнинни дъбови, ясенови или брястови гори покрай реките. Обича и стари речни корита обрасли с тръстика или папур. Среща се дори около напоителни канали.

По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в сладководни езера, блата, мочурища, всякакви по размер язовири, реки, в бракични и солени езера.

Подходящи гнездови местообитания за вида са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Зеленоглавата патица има твърде широк хранителен спектър включващ голямо разнообразие от растителни и животински храни. Семена и зелени части на околводни и сухоземни растения яде главно в есенно-зимния период и ранна пролет. Яде и различни видове висши водни растения. Понякога се храни и в житните и други /рапица, ориз/ посеви, особено нощем. Животински храни яде повече през пролетта и лятото. Животинската храна включва двукрили /главно хириномиди/ и техните ларви, едnodневки, ракообразни, бръмбари, водни кончета, ручейници, правокрили, миди (Cramp, Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди в цялата страна, докъм 1500 мнв. Като гнездящ вид е многочислен и повсеместно разпространен из влажните зони (Янков ред., 2007). В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на около 84 - 148 двойки, като това не включва гнездящите двойки в крайречните гори и в затоните по островите (Shurulinkov et al., 2019). Посочена е положителна тенденция в числеността. Според докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация в страната се оценява на 2500 - 4500 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилна численост и разпространение.

Зеленоглавата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации често надхвърлят 2000 - 3000 екз. във водоеми като Атанасовското езеро, Шабленското езеро,

ез. Дуранкулак, яз. Жребчево, яз. Огоста, яз. Горни Дъбник, ез. Сребърна, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец и др. Числеността на зимуващите у нас зеленоглави патици според Докладването по чл.12 е между 30 000 и 80 000 екз. Няма ясна тенденция, числеността е стабилна, а в дългосрочен план - флукутираща.

По време на миграция зеленоглавите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 5000 – 10 000 екз. Тази численост е твърде занижена, особено на фона на зимната численост, която нерядко не е максималната сезонна численост за страната. Специални проучвания по този въпрос за броя на мигриращите зеленоглави патици у нас не са провеждани.

При докладването по чл.12 не са посочени никакви заплахи за вида по време на гнездовия период. Всъщност за вида отрицателно действащи фактори са отводняването на влажни зони, черпенето на водни ресурси за напояване, речните корекции и дигирането на реките, резките промени в нивото на язовири, вътрешни реки и р. Дунав в резултат на работата на хидротехнически съоръжения, безпокойството в местата за гнездене и браконьерския отстрел. Хабитатите на вида са застрашени и от палене на пожари. Крайречните гори са подложени на поголовна сеч.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. единствените посочени заплахи за вида по време на миграция и зимуване са екстракцията на нефт и газ и промяната предназначението на земите. Първата от тези заплахи не съществува на наша територия. Втората е свързана със загубата на разливи, рибарници и някои земи на Черноморието като хабитати на вида. Освен това следва да се отбележат прекомерният отстрел, браконьерството, безпокойството в местата за хранене и почивка от страна на ловците, тежките зимни условия.

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на 6 - 400 индивида, което е 0,02 – 0,05 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В периода 1977-1996 г. е най-многобройната зимуваща патица в България със средна численост около 94 600 индивида. Най-голяма част от птиците се концентрират по поречието на р. Дунав. За района на Тимок - Цибър за периода 1977 - 1982 г., видът е наблюдавана със средна численост от 5953 инд. Най-голяма численост е установена през 1977 г. - 10959 инд. (Michev, Profirov, 2003).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване.

При ниски водни нива общия брой на зеленоглавите патици достига 80 - 90% от зимуващите птици по реката. При средни и високи нива тяхната численост спада до 50 – 75% от числеността на птиците (Ivanov, 2008).

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 34846 индивида по поречието на река Дунав, като няма индивиди от тях близо до зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 21 994 индивида по поречието на река Дунав, като не са наблюдавани птици от вида в зоната.

По данни от eBird, видът е наблюдаван североизточно от зоната през 01. 2012 г. – 47 инд., 01. 2013 г. – 73 инд., 01. 2014 г. – 725 инд., 01. 20015 г. – 150 инд., 01. 2016 г. – 29 инд., 01. 2019 г. – 31 инд.. Видът е наблюдаван още югозападно от зоната през 01. 2013 г.

– 56 инд., 01. 2014 г. – 450 инд., 01. 20015 г. – 120 инд., 01. 2016 г. – 15 инд., 01. 2017 г. – 122 инд., 01. 2018 г. – 55 инд., 01. 20019 г. – 140 инд., 01. 2021 г. – 2 инд.

По данни от <https://observation.org> а 2021 г., видът е установен през май и юни – 34 инд. в района на зоната.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. са установени 6 инд. от вида в зоната. Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: С03 и F03, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 6 инд.	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е 6 - 400. Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-ниски ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С поддържане на популацията >6 инд. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и зимуване	ха	Най-малко 259 ха	Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Не са необходими промени в СФ.

Специфични цели за A054 *Anas acuta* (Шилоопашата патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината: на тялото 51-66 см. (без опашката), тегло 550 - 1300 гр., а размах на крилата – 79-95 см. (Cramp, Simmons eds., 1977). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата, шията и гърдите – бели. Маховите и гърбът са светлосиви, коремът - бял. Подопашието е жълтеникаво и черно. Крилното огледало е синьозелено с широк бял заден ръб. Женската е със защитно светлосивокафяво оперение. Обикновено мигрира и зимува на ята. Най-големите зимни концентрации са в Средиземноморието. Ятата често са смесени с други видове патици.

Характер на пребиваване в страната

У нас шилоопашатата патица е зимуващ и мигриращ вид. Отделни двойки остават и през гнездовия период и вероятно гнездят у нас, но през последните две десетилетия няма наблюдения доказващи със сигурност гнездене. В миналото, преди 1990 г., видът макар и много рядко, е гнездил със сигурност в страната (Янков отг. ред., 2007). Като най-редовно гнездилище се посочва Атанасовското езеро. През зимата и прелета е сравнително чест и локално многочислен вид. Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. Във вътрешността на страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в плитководни участъци на р. Дунав (пясъчни коси, устия на реки). Предпочита по-плитките части на язовирите, около устията на реките в тях. През гнездовия период обитава сладководни блата, в солени и сладководни езера, в рибарници. Подходящи местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005).

Хранене

Храни се както растителна храна така и с животинска. От водната растителност се храни с водорасли и висши водни растения – както със семена така и със зелените им части. Животинската храна включва миди, ларви на двукрили –например хирономиди, бръмбари, ларви на ручейници, ларви на водни кончета, скакалци, миди, червеи, ракообразни, вкл. артемия, ларви и яйца на земноводни, дребни жабки и рядко –дребни рибки (Cramp, Simmons eds., 1977, Stastny, Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Случаите на гнездене на вида в по-далечно минало са били главно на Атанасовското езеро край Бургас, покрай р. Дунав, в Драгоманското блато, в язовир Пет могили, Сливенско (Нанкинов и др., 1997; Michev et al., 2004, Янков отг. ред., 2007). В последните 20 години двойки са наблюдавани през лятото на различни места в страната, но гнездене не е доказано (Янков отг. ред., 2007, Shurulinkov et al., 2007). Според Атласа на гнездящите птици в България у нас гнездят 0 - 5 двойки шилоопашати патици (Янков отг. ред., 2007).

Шилоопашатата патица зимува в цялата страна, но най-много в езерата по Южното Черноморско крайбрежие, където се събират стотици, а понякога и хиляди шилоопашати патици. Най-значителните зимни концентрации са в Атанасовското и Поморийското езеро, м. Пода, Узунгерен, понякога и в другите крайморски езера в Бургаско. Далеч по-малки ята, рядко надхвърлящи 10 екз., зимуват и във вътрешността на страната – по р. Дунав, в ез. Сребърна, в по-големите язовири в Южна България (Пясъчник, Жребчево, Батак, Розов кладенец, Ц. Церковски, Овчарица и др.).

Числеността на зимуващите у нас шилоопашати патици според Докладването по чл.12 е 300 – 1000 екз. Тенденциите –като краткосрочна така и дългосрочна са флукутиращи. Всъщност в дългосрочен план, от 1980 г. досега, се наблюдава значително намаление на зимуващите у нас шилоопашати патици. Това се потвърждава и от някои дългосрочни проучвания като се посочва, че в миналото зимната численост на вида у нас е надхвърляла 6600 екз, а само в Софийско е имало концентрации от над 1000 екз. (Нанкинов и др., 2004; Michev, Profirov, 2003).

По време на миграция, шилоопашатите патици достигат дори и по-високи числености у нас, особено във вътрешността на страната, отколкото през зимата. Образуват се концентрации от стотици индивиди в плитководни пролетни разливи и в редица язовири и рибарници. Според Докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 300 до 1800 индивида. Тази численост е занижена. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция. Мигриращите шилоопашати патици спиращи у нас също намаляват през последните 20 - 30 години.

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. заплахи за зимуващата популация на шилоопашатата патица са екстракцията на петрол и природен газ, промяната на предназначението на земите и развитието на туризма и рекреацията в крайбрежните зони около водоемите. Добивът на петрол и газ у нас няма никакво значение тъй като такъв на практика няма. Заплахите за вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност. Същите заплахи са валидни и за периодите на пролетна и есенна миграция на вида.

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на до 1 индивид, което е 0,1% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В периода 1977-1996 г. често срещан зимуващ вид със средна численост около 1094 индивида. В периода 1997-2001 г. средната численост намалява на 352 инд. Най-голяма част от птиците се концентрират по поречието на р. Дунав. За района на Тимок - Цибър за периода 1977-1982 г., видът е наблюдавана със средна численост от 41 инд. Най-голяма численост е установена през 1977 г. - 141 инд. (Michev, Profirov, 2003).

През зимата шилоопашатата патица е рядка и малобройна по р. Дунав, като се среща поединично или на малки групи до 5 - 10 екз., рядко и по няколко десетки птици. В Бургаските влажни зони през пролетта максималните стойности са 414 инд., есента – 131 инд., а през зимата 1209 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 6 индивида в 2 локалитета по поречието на река Дунав, като няма индивиди от тях близо до зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 66 индивида, 3 локалитета по поречието на река Дунав, като не са наблюдавани птици от вида в зоната. При по-топли зими количествата на

зимуващите по р. Дунав шилоопашати патици са по-големи тъй като много от тези птици не достигат традиционните си масови зимовища в Гърция, Турция и Южното ни Черноморие, а остават северно от тях.

По данни от <https://ebird.org/> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: C03, F03 и F06, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е до 1 индивид. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. не са установени птици в този участък на р. Дунав. Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При пониски ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С поддържане на популацията >1 инд. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и зимуване	ха	Най-малко 259 ха	Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водните по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002067 „Остров Голя“

Не се налагат промени за този вид.

Специфични цели за A061 *Aythya fuligula* (Качулата потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 40 - 47 см., тегло 0,450 – 0,950 кг., размахът на крилата – 65 - 72 см. В брачно оперение мъжките са Характерни с тъмно (почти черно) оперение с рязко очертани правоъгълни бели страни. Главата е черна със син или пурпурен метален блясък. Перата на тила са удължени като образуват добре обособена качулка. Окоето е жълто. Женските са с тъмнокафяво оперение с по-малка качулка и бяло петно в основата на надклюнието. Страните на тялото са по-бледи с размити тъмни петна. Окоето е тъмножълто. В извънбрачно оперение мъжките са с къса качулка, страните на тялото са мръсно кафяви, черните части на брачното оперение са с кафяв нюанс. При младите оперението е като възрастните женски, но с по-светла глава и светло бежово в основата на човката. Окоето е кафяво (Нанкинов и др, 1997).

Характер на пребиваване в страната

Многочислена мигрираща и зимуваща птица за страната. Есенния прелет е от септември до ноември, а пролетния от началото на февруари до края на април. По р. Дунав прелета през есента е по-слабо изразен, от колкото през пролетта, като през есента най-висока е числеността през ноември, след което спада със замръзването на крайдунавските блата. В района на Бургас числеността ѝ от началото на миграцията се увеличава до края на януари.

Зимува предимно по Черноморското крайбрежие. Средно в страната са зимували около 5000 птици, но в последните години числеността ѝ намалява, като средно зимуват около 2500 – 3000 индивида. Концентрира се по Южната Черноморие и по-малко по Северното и по р. Дунав.

Отделни птици и двойки са наблюдавани и през размножителния период в ез. Сребърна, Шабленското езеро, около Бургас, Дяволска река, яз. Доспат и др. Възможно е отделни двойки да се размножават нередовно в дунавските влажни зони. Видът се размножава в Румъния с 20 до 50 двойки. У нас засега няма потвърдено гнездене на вида.

Характерно местообитание

Предимно по-дълбоки езера и блата с богата водна растителност. По време на миграции и през зимата, в морски заливи по Черноморското крайбрежие и язовири. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 3130, 3150 и 3270 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се предимно с животинска храна: дребни мекотели, личинки на насекоми, ракообразни, дребна риба. Търси храната си обикновено на дълбочина до 3–4 м, но понякога се гмурка и до 14 м.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

През размножителния период разпръснати изолирани находища има по Дунавското крайбрежие и прилежащите му части на Дунавската равнина, Черноморското крайбрежие, Софийското поле и Тракийската низина. Наблюдавани отделни двойки и единични или малък брой летуващи птици (до 19 екз. през 1996 г. в Мандренското езеро), като общата численост на индивидите не надхвърля няколко десетки птици (Янков отг. ред., 2007). По време на прелет се среща по водоемите в цялата страна. Зимува предимно по Черноморското крайбрежие.

Включен в Приложение 2А на Директивата за птиците. Според IUCN вида е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) зимуващата популация е оценена на 1079 – 5628 индивида. Краткосрочната тенденция на

популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: F02, G01, G05.

Мигриращата национална популация е оценена на 1000 – 25 000 индивида.

3. Състояние в СЗ3 BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на до 35 индивида, което е до 0,62% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

През зимата качулатата потапница се среща редовно, но в малък брой по р. Дунав. В периода 1977-1996 г. често срещан зимуващ вид със средна численост около 8167 индивида. В периода 1997-2001 г. има единствено едно наблюдение на 1 инд. на 33 Пода. За района на Тимок - Цибър за периода 1981-1982 г., видът е наблюдавана със средна численост от 25 инд. Най голяма численост е установена през 1999 г. - 49 инд. (Michev, Profirov, 2003).

Рядко срещан пролетен и есенен мигрант и обикновен зимен в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 2880 инд., а през есента – 3075 инд. и през зимата – 11037 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 130 индивида в 4 локалитета по поречието на река Дунав, като няма индивиди от тях близо до зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 236 индивида в 4 локалитета по поречието на река Дунав, като са наблюдавани 12 инд. от вида северно от зоната.

Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

Данните от eBird за 2020 и 2021 г., не дават данни за наблюдавани птици в района на зоната.

Данните от <https://observation.org> за 2021г., не дават данни за наблюдавани птици в района на зоната.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: G01, F02 и G05, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0-35 инд.	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е до 35. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. не са установени птици в този участък на р. Дунав. Количеството на зимуващите	При ср. темп. за януари в района на СЗ3 около 0° С поддържане на популацията >35 инд. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-ниски ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и зимуване	ха	Най-малко 259 ха	Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002067 „Остров Голя“

Не се налагат промени за този вид.

Специфични цели за A067 *Viscephala clangula* (Обикновена звънарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-50 см., тегло 0,650 – 1,200 кг., размахът на крилата – 65 - 80 см. В брачно оперение мъжките са с черна глава със зелен метален блясък. В основата на клюна под юздичката голямо бяло петно. Окоето е жълто. Гърдите и страните са снежно бели. Задницата и гърбът са черни. На плещите е с тесни черни ивици. При женските главата е кафява, окоето е бледожълто, яката и коремът са бели. Гърдите и страните са пепелно-сиви, човката е тъмна с жълтеникава ивица преди върха. В извънбрачно оперение мъжките са като женските в брачно оперение, но главата отстрани с черен оттенък и без бял пръстен на яката. Крилото е като в брачно оперение. Женските в извънбрачно оперение също са без бяло на якичката. При младите оперението е като възрастните женски, но главата е по-убито сиво-кафява. Без бяла яка (Svensson, 2009, Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва през октомври, но е по-масов през ноември, когато в страната пристигат по-голяма част от звънарките. Есенния прелет е през февруари и продължава до март. По-често се среща по морското

крайбрежие и р. Дунав. Мъжки полове незрял екземпляр е наблюдаван през месец юни край н. Калиакра (Нанкинов и др., 1997, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава тихи реки, езера и блата с гористи брегове. Заливни гори и водоеми край стари гори. Зимувачи или мигриращи звънарки могат да се наблюдават в езера и бр.ата с голяма открита водна площ, морски заливи и устия на вливащи се в тях реки. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 1170, 3270 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

През зимата се храни предимно с мекотели. През останалото време с ларви на насекоми, дребни риби, ракообразни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядко срещана по време на миграция в цялата страна. Разпространена е основно по Черноморското крайбрежие и р. Дунав. Зимува в неголеми количества, до 57 екз по р. Дунав и до 51 екз. по Южното Черноморие. Във вътрешността на страната и по Северното Черноморие видът се среща в незначителни количества (Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложение ПБ на Директивата за птиците. Според IUCN вида е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) зимуващата популация е оценена на 140 – 400 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукуираща, променлива. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: F02, F03, F05.

Мигриращата национална популация е оценена на 0 – 500 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: C03, F02, F05.

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на до 6 индивида, което е 1,5% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В периода 1977 - 1996 г. е рядка зимуваща птица в България със средна численост около 47 индивида. Зимува в цялата страна, но е най-разпространена по Дунав – средно 20 инд. За района на Тимок – Цибър, видът е наблюдаван през 1979 г. – 3 инд. и 1981 г. – 20 инд. (Michev, Profirov, 2003).

Редовно зимуващ вид. В различни участъци от Дунав от ноември до март са наблюдавани общо 22 пъти (165 екз.) Шурулинков, (2005).

Рядко срещан пролетен и есенен мигрант и необичаен зимен вид в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 20 инд., а през есента – 5 инд. и през зимата – 52 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков1 (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 160 индивида в 12 локалитета по поречието на река Дунав, като 7 инд. от тях са наблюдавани в зоната и 11 инд. северно от зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 109 индивида в 8 локалитета по поречието на река Дунав, като са наблюдавани 24 инд. от вида са установени северно от зоната.

Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

По данни от eBird, видът е наблюдаван североизточно от зоната през 01. 2013 г. – 6 инд., 01. 2014 г. – 1 инд., 01. 2019 г. – 11 инд. Видът е наблюдаван още югозападно от зоната през 01. 2019 г. – 7 инд.

Данните от <https://observation.org> за 2021г., не дават данни за наблюдавани птици в района на зоната.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: F03, F02 и F05, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0-6 инд.	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е до 6. По данни от средно зимните преброявания (СЗИ) през 2019 и 2020 г. са установени 7 птици в този участък на р. Дунав. Количеството на зимуващите птици ще зависи от средните температури през зимата. При по-ниски ср. темп. в района на СЗЗ се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	При ср. темп. за януари в района на СЗЗ около 0° С поддържане на популацията >6 инд. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция и зимуване	ха	Най-малко 259 ха	Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната. Местообитанията за почивка и хранене на вида по р. Дунав включват речната акватория плюс пясъчните коси и острови – общо 259 ха., което варира в зависимост от речното ниво.	Запазване на местообитанията на вида.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Не са необходими промени в СФ.

Специфични цели за А081 *Circus aeruginosus* (Тръстикова блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 50 - 55 см., размах на крилата: 120 - 130 см. Това е най-едрият блатар. Има полов и възрастов диморфизъм. Женската и младото са едноцветни, тъмни, със светла глава, а мъжкият отгоре кафяв със сива опашка и тъмни върхове на крилата. Лети с бавен, плавен махов полет, понякога планира (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ. С петнисто и разпръснато разпространение в ниските части на по-голямата част от страната, по-концентрирано в централната част на Тракийската низина, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, на места по Черноморското и Дунавското крайбрежия и прилежащите им райони и в Софийското поле. Отделни изолирани находища и на други места в страната. През периода след 1985 г. националната популация показва постепенно възстановяване. Преобладават единично гнездящи двойки, но са познати и малки гнездови колонии. Гнездото е трудно достъпно, разположено ниско сред гъста блатна растителност (Мичев и др., в Червена книга на Р България, 2015).

Хранене

Предпочитана храна са водоплаващи и блатни птици (белочела водна кокошка, зимно бърне, зеленоглава патица, калугерица, малък червеноног водобегач), бозайници (воден плъх), земноводни и влечуги (водна жаба, обикновена водна змия) (Симеонов и др., 1990).

Характеристика на местообитанието

В България гнезди в блата, в растителност по периферията на водоеми и крайречни и приизворни мочурища, а през последните години наблюдаван и в посеви и други (едногодишни) тревни култури. Установен да гнезди както в приморски, крайречни и вътрешни естествени влажни зони, така и в изкуствени водоеми, като рибарници, микроязовири и язовири. Гнездата си разполага предимно в тръстикови масиви. Разпространен на надморска височина до 600 м. По време на миграции и зимуване обитава различни естествени и изкуствени влажни зони в ниските части на страната (Симеонов и др., 1990). Проучване в Португалия разкрива, че важно местообитание са тръстиковите масиви, в които се случва гнезденето и изхранването. Факторите, допринасящи за качеството на местообитанието са сезонните наводнения, които предпазват гнездата от сухоземни хищници; гъстотата и височината на тръстиката, предпазваща от вятър; наличието на храна (дребни бозайници и птици) (Alves et al., 2014). Най-често тръстиковия блатар ловува на разстояние около 3 км от гнездото, т.е. гнездовата територия на 1 дв. е около 28 км². Предпочита да ловува в обработваеми земи, в които растенията са с височина до 10 см. (Cardador, Manosa, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се в цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията е концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в

Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков, отг.ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern). Включен е в Червената книга на Р България (2011) в категория „застрашен“.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013 - 2019 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 220 и 260 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000 - 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980 - 2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: А02, А03, А04, С03, D02, F03, J01, J02, J03, M07.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013 - 2019 г.), видът се опазва и като **мигриращ** с численост 3300 – 5000 индивида. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: А02, А03, А04, F03, F26, D06.

В Червената книга (2015) основните посочени заплахи за вида са пресушаване и деградация на естествените влажни зони със стоящи води. Използването на отрови за борба срещу гризачи; безпокойство от рибари.

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ, като се оценява на 3 - 3 индивида. Докладването от 2019 г. (за периода 2001 - 2018 г.), няма оценка на вида. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В периода 1977-1996 г. е рядка зимуваща птица в България със средна численост около 47 индивида. Зимува в цялата страна, но е най-разпространена по Дунав – средно 20 инд. За района на Тимок – Цибър, видът е наблюдаван през 1979 г. – 3 инд. и 1981 г. - 20 инд. (Michev, Profigov, 2003).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на зимуване - 3 инд.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. и на 2020 г., не са наблюдавани индивида от вида по поречието на река Дунав.

Не са извършвани терени наблюдения през зимния сезон на 2021 г.

По данни от eBird за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2021г., е наблюдаван 1 инд. в района на зоната.

За зимуваща популация не са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация:	Брой индивиди	Най-малко 3	Според СФД на зоната	При ср. темп. за

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Размер на зимуващата популация		инд.	числеността на зимуващите индивиди е 3-3. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. не са установени птици от вида в този участък на р. Дунав.	януари в района на СЗ3 около 0° С поддържане на популацията >3 инд. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: характеристика на местообитанието за търсене на храна;	ха	Най-малко 259 ха	По време на миграции и зимуване обитава различни естествени и изкуствени влажни зони в ниските части на страната, в близост до които има полета с едногодишни тревисти култури, мочурища и ливади, където ловува дребни бозайници и птици. Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната.	Запазване на местообитанията на вида.

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗ3) BG0002067 „Остров Голя“

Не са необходими промени в СФ.

Специфични цели за A098 *Falco columbarius* (Малък сокол)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 25 - 28 см., размахът на крилата – 54-58 см.. Най-дребният сокол в Западна Палеарктика. Мъжкият отгоре са тъмносив с по-тъмни ивици по гърба, а отдолу е светлокремав с черни шрихи; на края на опашката има широка черна ивица. Клюнът сивосинкав с тъмен, почти черен връх. Восковицата и краката са жълти. Женският е с тъмнокафяв гръб, а главата и тялото отдолу са белезникави с черни шрихи; цялата опашка е с черни препаски. Младите наподобяват женските, но главата отгоре е с тъмнокафяв оттенък и петната по гърдите и корема са по-едри. От другите видове соколи се отличава по забележимо по-дребните размери, по-късите крила и бързите махове на крилата. (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва в началото на октомври и през пролетта се среща до края на април, рядко до началото на май (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

През есента, зимата и пролетта, може да се намери в подножието и планински райони, обикновено в близост до реки, изкуствени водоеми и езера, по склонове на планини, покрити с редки дървета и храсти. Предпочита да ловува в обширни планински

долини, където се концентрират прелетни и зимуващи ята птици. През зимата се среща поединично или на малки групи в равнини, рядко посещава и големи селища (Симеонов и др., 1990, Нанкинов, 2009).

Хранене

По време на миграция и зимата ловува предимно малки птици (*Passer domesticus*, *Passer montanus*, *Melanocorypha calandra*, *Turdus pilaris*, *T. iliacus*, *T. philomelos*, *Galerida cristata*, *Streptopelia decaocto*, *Calidris ferruginea*, *C. alpina*, *C. minuta* и др.), мишки, полевки, плъхове и други гризачи, а също така се храни с скакалци и бръмбари (Нанкинов 2009).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се само по време на миграции и през зимата в открити пространства из равнини с единични дървета, залесителни пояси, крайбрежни насаждения (Мичев и др., 2012).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Не е включен в СПЕС. Не е включен в Червената книга на България. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 100 – 200 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За зимуваща популация са посочени следните заплахи и влияния: A02.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.), мигриращата национална популация е оценена на 0 – 23 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02

3. Състояние в специална защитена зона BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни СФД на зоната вида е зимуващ с численост 3 - 3 индивида, което представлява 1,5 - 3 % от националната популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Рядък зимуващ вид. Наблюдаван е общо 12 пъти от ноември до февруари. Установени са единични птици на яз. Г. Дъбник, с. Милковица, с. Обнова, гр. Белене, с. Санадиново, яз. Каменец, с. Къшин, ез. Биволаре и др. (Шурулинков и др., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на зимуване - 3 инд.

Не са провеждани теренни проучвания по време на зимния сезон.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 и 2020 г., не са наблюдавани индивиди от вида по поречието на река Дунав.

По данни от eBird за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: A02, която няма отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 3 инд.	В СФД за концентрацията на зимната концентрация на вида е посочена минимална и максимална стойност от 3 инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на зимуване.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на зимуващата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: площ на хранителните местообитания по време на миграция	ха	Най-малко 116 ха	Изчислена въз основа на процентното участие на характерните местообитания в рамките на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 116 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗЗ) BG0002067 „Остров Голя“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща популация на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на оценка на зоната (Site assessment) за зимуваща популация следва да се промени критерий С за размер и плътност на популацията от С на В (което е 1,5 - 3 % от националната зимуваща популация).

Species				Population in the site						Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A098	<i>Falco columbarius</i>			w	3	3	i		G	B	B	C	C

Специфични цели за A123 *Gallinula chloropus* (Зеленоножка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 32 - 35 см., размах на крилата: 50-55 см. Главата, вратът, шията и гърдите са черно-сиви. Горната страна на тялото маслинено кафява. Коремът е тъмносив. Челната пластинка яркочервена. Краката са жълтеникаво-зелени. Двата пола трудно отличими един от друг. Плува, като в такт с движението на краката си поклаща главата. Подплашена бяга по водната повърхност като си помага с крилата (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид по Черноморското крайбрежие и в Тракия и прелетен в останалата територия на страната. Миграцията по Черноморското крайбрежие е март-април и септември-октомври. Както в миналото, така и сега е широко разпространена гнездяща

птица във влажни зони от всякакъв размер и характер. Размножителния период е от април до август.

Характеристика на местообитанието

Обитава разнообразни влажни зони както в равнините, така и в планините до към 1000 м. надморска височина (Симеонов и др., 1990). Гнезди в растителност по периферията на водоеми във влажни зони с различен характер и размери. Гнездото е разположено сред папур или тръстика. Изградено е от сухи стъбла на тръстика и листа от папур. Проучване проведено в различни местообитания в Полша, установява, че всяка двойка защитава гнездова територия по протежение на водоема в размер на 60-180 м. Най-предпочитаните от зеленоножката водоеми имат следните характеристики: имат малка площ и са плитки (5 - 100 см); имат широка ивица от крайбрежна растителност, като в най-голямо количество трябва да е папура (*Typha* sp.) (Семпулик, 1993). В езерото Ери в САЩ гнездовата плътност варира между 0,2 и 4,6 дв./1 ха. Плътноста на гнездящите индивиди е най-голяма в полупостоянни наводнени влажни зони с теснолистна крайбрежна растителност, с изобилие от потопена водна растителност, като съотношението между откритите водни площи и тези с растителност е 1:1 (Brackney, Bookhout, 1982). Подходящи вероятно са местообитания с кодове 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

В стомасите на 14 изследвани птици през декември и януари са намерени *Coleoptera* – ларви, *Dytiscidae* – ларви, *Hydrophilidae*, *Cerambycidae*, *Chrysomelidae*, *Zebrina detrita*, *Curculionidae* sp., *Bitomus* sp., *Ceratophilum* sp., *Sarganium* sp. и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение в равнинните и низинните части на цялата страна, най-широко покрай р. Дунав и в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие, по поречията на по-големите реки. На места и в по-ниските части на планините, в преобладаващо гористи (Странджа) или сухи каменисти (Източни Родопи) райони, където гнезди и в много малки влажни зони с блатна растителност (Янков, отг. ред., 2007). В равнините и планините се среща до 1000 м надморска височина (Симеонов и др., 1990).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на 5000 – 12 000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е стабилна. Не са посочени заплахи и влияния.

3. Състояние в СЗЗ BG0002067 „Остров Голя“

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е мигриращ, като числеността на популацията не е оценена. Видът не се докладва като мигриращ по чл. 12 на Директива за птиците, ето защо не може да оценим какъв процент представлява от националната преминаваща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД на зоната вида е зимуващ, като популацията се оценява на 3 индивида. Видът не се докладва като зимуващ по чл. 12 на Директива за птиците, ето защо не може да оценим какъв процент представлява от националната преминаваща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В периода 1977-1996 г. е рядък зимуващ вид със средна численост около 33 индивида. (Michev, Profirov, 2003).

В средна Дунавска равнина е многочислен и повсеместно разпространен гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Размножава се във всички влажни зони, в които има тръстика или папур, включително и в такива без голяма открита водна площ. (Шурулинков и др., 2005).

В Бургаските влажни зони зеленоножката е обикновен мигрант и гнездящ вид, като през пролетта максималните стойности на вида са 48 инд., през есента – 290 инд., а през зимата – 136 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване и миграция.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. Не са извършвани теренни проучвания през миграционния и зимния период на 2021 г. в зоната.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. не са наблюдавани индивиди от вида по поречието на река Дунав. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 7 индивида по поречието на река Дунав, като не са наблюдавани птици от вида в зоната.

По данни от <https://ebird.org/> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

За зимуваща и мигрираща популация не са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена минимална и максимална стойност. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Междинна цел: Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 3 инд.	В СФД за концентрацията на зимната концентрация на вида е посочена минимална и максимална стойност от 3-3 инд. Няма друга актуална информация за количеството на	Поддържане на зимуващата популация в зоната. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване						
			птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на зимуване.	размера на зимуващата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Подходящи гнездови и хранителни местообитания на вида	ха	Най-малко 257 ха	Няма подходящи хранителни местообитания за вида в зоната. Обитава разнообразни влажни зони (както малки, така и големи) с крайбрежна растителност (папур, тръстика), с изобилие от потопена водна растителност, като съотношението между откритите водни площи и тези с растителност е 1:1. Площта на подходящото местообитание за гнездене и хранене съвпадат.	Запазване на местообитанията на вида						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4- Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗЗ) BG0002067 „Остров Голя“

Не могат да бъдат направени промени в СФ на този етап.

Специфични цели за A179 *Larus ridibundus* (Речна чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 34 - 37 см. Размах на крилата: 100 - 110 см. Има сезонен и възрастов диморфизъм. Възрастните през размножителния период наподобяват тези на малката черноглава чайка, но темето е бяло и първостепенните махови пера отдолу са черни. Клюнът и краката червени. Възрастните през есенно-зимния период имат изцяло бяла глава с малко тъмно петно зад окото. Клюнът с черен или с кафяв връх. Краката забележимо по-светли. Младите имат пъстро кафяво-сиво оперение, отдолу бели. Клюнът жълтеникав или оранжево-жълт с черен връх. Краката жълтеникави или охристи. Опащата бяла с тясна черна ивица на върха.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди в самостоятелни или смесени колонии. Малките се излюпват в края на май и началото на юни. След края на гнездовия период младите и възрастните птици скитат на големи ята. По време на миграции и зимуване е една от най-често срещаните и многобройни видове чайки в ниските части на страната (Янков, ред., 2007; Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава предимно сладководни езера и блата, обрасли с тръстика и папур, но и с наличие на открита водна площ, покрита с плаваща растителност; разливи на реки. По време на миграция и зимуване се среща в разнообразни влажни зони както по морски крайбрежия, така и навътре в сушата. Разстоянието между гнездата е най-малко 1 - 1,5 м. Гнездата са разположени върху плаващи коренища на тръстика, листа от водна лилия (ез. Сребърна, Гарванското блато) и стърчащи от водата пънове (ПП „Персина“) (Нанкинов и др., 1997; Янков, ред., 2007). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, скариди, насекоми (*Carabidae*, *Staphylinidae*, *Tenebrionidae*, *Orthoptera* (*Gryllus* sp.).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Епизодични гнездови находища е имало в Атанасовското езеро и при с. Черноморец, Бургаско. Относително постоянни гнездови находища има само по Дунавското крайбрежие – о. Белене, блатото при с. Гарван, Русенско и резервата „Сребърна“. Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2005 - 2018 г.), националната **гнездяща** популация на вида се оценява на **180 - 300** двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001 - 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (1980 - 2018 г.) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: *J02*.

Мигриращата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **1000 - 2000** индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е нарастваща. Посочени са следните заплахи и влияния: *C03; F26*.

Зимуващата популация е оценена на **2000 - 6500** индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2000 - 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (1980-2018 г.) е флукуираща. Посочени са следните заплахи и влияния: *C03; D02*.

В Червената книга като вероятни заплахи са посочени промени на естествения воден режим в традиционни гнездови находища (ПП „Персина“, Гарванското блато, ез. Сребърна).

3. Състояние в СЗ ВГ0002067 „Остров Голя“

Съгласно СФД мигриращата популация не е оценена. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД на зоната вида е зимуващ, като популацията се оценява на 7 - 7 индивида, което е 0,1 – 0,35 % от националната популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В периода 1977-1996 г. често срещан зимуващ вид със средна численост около 8115 индивида. За р. Дунав средната численост е 1100 инд., а максимум 3718 за 1984 г. В За района на Тимок - Цибър за периода 1977 - 1983 г., видът е наблюдавана със средна

численост от 159 инд. Най голяма численост е установена през 1984 г. - 295 инд. (Michev, Profirov, 2003).

Често срещан през всички сезони в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 4117 инд., а през есента – 10635 инд. и през зимата – 3523 инд. (Dimitrov et al., 2005).

В Дунавската равнина речната чайка е многочислен мигриращ вид (Шурулинков и др., 2005).

По време на миграции и зимуване е една от най-често срещаните и многобройни видове чайки в ниските части на страната (Янков, ред., 2007; Нанкинов и др., 1997).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване и миграция.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г.

През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 1036 индивида в 23 локалитета по поречието на река Дунав, като 6 индивида от тях югозападно от зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 236 индивида в 4 локалитета по поречието на река Дунав, като 2 индивида от тях югозападно от зоната.

Не са извършвани терени наблюдения през зимния и миграционния сезон на 2021 г.

По данни от <https://ebird.org/>, видът е наблюдаван югоизточно от зоната през 01.2014 – 5 инд., 01.2019 – 6 инд.

По данни от <https://observation.org> за 2020 г., видът е наблюдаван в района на зоната през 05.2021 – 1 инд., 7. 2021 – 67 инд.

Не са извършвани теренни проучвания през миграционния и зимния период на 2021 г. в зоната.

За зимуваща популация са посочени в докладването по чл. 12 за вида в зоната следните заплахи и влияния: C03 и D02, които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена минимална и максимална стойност. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Междинна цел: Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 7 инд.	В СФД за концентрацията на зимната концентрация на вида е посочена минимална и максимална стойност от 7 инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на зимуване.	Междинна цел: Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на размера на зимуващата популация до 2025 г.
Местообитание	ха	Най-малко	Изчислена на база откритите водни	Запазване на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване						
на вида: Подходящи гнездови и хранителни местообитания на вида		257 ха	площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. В зоната вида се храни в откритите части на реката.	местообитанията на вида.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни животни (JDS4-Aqatic macroinvertebrates)	5 степенна скала за екологично състояние, съгласно РДВ	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично</td> </tr> <tr> <td>2-Добро</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни животни (пункт при Ново село) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично	2-Добро	3-Умерено	4-Лошо	5-Много лошо	Запазване и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи хранителни местообитания на вида, до постигане на стойност по-висока или равна на 2 – Добро състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично										
2-Добро										
3-Умерено										
4-Лошо										
5-Много лошо										

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗЗ) BG0002067 „Остров Голя“

Не са необходими промени в СФ.

Цитирана литература:

- Големански, В. и др. (Eds) (2015). Червена книга на Република България, Том 2, Животни, БАН-МОСВ, София. Електронно издание. Линк: <http://ecodb.bas.bg/rdb/bg/vol2/>.
- Демерджиев, Д. (2000). Видов състав, сезонна и годишна динамика на орнитофауната във влажните зони между с. Партизанин и с. Оризово, Старозагорско. – Дипл. работа, ПУ, катедра „Зоология на гръбначните животни“.
- Демерджиев, Д. (2004). Опазване на световно застрашеният малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*) в защитената местност Злато поле. – Доклад по проект, БДЗП, 7 с.
- Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ (2009). Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация “ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ”, 131 с.
- Костадинова, И., Граматиков, М. (ред.) (2007). Орнитологично важните места в България и Натура 2000. БДЗП, София.
- Матеева, И., Стойчев, С., Василев, В., Плачийски Д., Янков, П., Сиердсема, Х. (2013). Проучване на гнездящите птици в защитени зони за птици от Натура 2000. Доклад. Обединение ЕКОНЕКТ.
- Матеева, И., П. Янков. (2013). Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания - доклад в рамките на обособена позиция 7 „Определяне и минимизиране на рисковете за дивите птици”, по дейност 4 от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние

- на природни местообитания и видове – фаза I”, 109-113.
<https://www.researchgate.net/publication/266383585> Migration pattern of 42 bird species of Bulgarian ornithofauna according to the level of current knowledge In Bulgarian.
- Мичев, Т., Петров, Ц., Спасов, С. Тръстикова блатар, *Circus aeruginosus*. В: Големански, В. и др. (ред.) (2011). Червена книга на Република България. Том 2. Животни. ИБЕИ – БАН & МОСВ, София, 168.
- Мичев, Т., Камбурова, Н. Речна чайка, *Larus ridibundus*. В: Големански, В. и др. (ред.) (2015). Червена книга на Република България. Том 2. Животни. БАН & МОСВ, София, 184.
- Мичев, Т., Симеонов, Д., Профиров, Л. (2012). Птиците на Балканския полуостров. Екотан, София, 296 с.
- Нанкинов, Д., Симеонов, С., Мичев, Т., Иванов, Б. (1997). Фауна на България, т. 26, Aves. Част II. С., АИ “Проф. М. Дринов”.
- Плачийски, Д., Демерджиев, Д., Попгеоргиев, Г., Петков, Н., Корнилев, Ю. (2014). План за действие за опазване на малкия корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*) в България (2014–2023 г.). София, БДЗП-МОСВ: 98 с.
- Симеонов, С., Мичев, Т., Нанкинов, Д. (1990). Фауна на България. Том 20. Aves, част I. София, Издателство на БАН: 150-152.
- Чешмеджиев, С., Христов, И. (2020). „Картиране на гнездящи птици в българо-румънския участък от плавателния път на река Дунав“. Доклад. ГеоМарин” ЕООД.
- Шурулинков, П., Цонев, Р., Николов, Б., Стоянов, Г., Асенов, Л. (2005). Птиците на Средна Дунавска равнина. София: 1-120.
- Янков, П. (отг. ред.). (2007). Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, книга 10. БДЗП, София, 128-129.
- Alves, M., Ferreira, J., Torres, I., Fonseca, C. (2014). Habitat Use and Selection of the Marsh Harrier *Circus aeruginosus* in an Agricultural-Wetland Mosaic. *Ardeola: International Journal of Ornithology* 61(2):351-366.
<https://www.researchgate.net/publication/269706421>.
- Alves, M., Ferreira, J., Torres, I., Fonseca, C. (2014). Habitat Use and Selection of the Marsh Harrier *Circus aeruginosus* in an Agricultural-Wetland Mosaic. *Ardeola: International Journal of Ornithology* 61(2):351-366.
<https://www.researchgate.net/publication/269706421>.
- Andone, G., Almasan, H., Rudu, D., Andone, L., Chirac, E., Sclarletescu, G. (1969). Cercetare asupra pasarilorichiofage din delta Dunarii. *Inst. Cercet. Pisc. Studi si Cercetari* 27: 133–183.
- BirdLife International (2017). European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities. Cambridge, UK: BirdLife International.
- BirdLife International (2021). Species factsheet: *Microcarbo pygmaeus*. Downloaded from <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/pygmy-cormorant-microcarbo-pygmaeus/refs>.
- Brackney, A. W., Bookhout, T. A. (1982). Population Ecology of Common Gallinules in Southwestern Lake Erie Marshes. *Ohio J. Sci.*, 82(5): 229-237.
- BWPi, (2006). The birds of the western Palearctic interactive, 2006 Upgra. ed. DVD Birdguides, Shrewsbury.
- Cardador, L., Planas, E., Varea, A., Mañosa, S. (2012). Feeding behaviour and diet composition of Marsh Harriers *Circus aeruginosus* in agricultural landscapes. *Bird Study* 59(2):228-235
<https://www.researchgate.net/publication/233178952> Feeding behaviour and diet composition of Marsh Harriers *Circus aeruginosus* in agricultural landscapes.

- Cempulik, P. (1993). Breeding ecology of the Moorhen *Gallinula chloropus* in Upper Silesia (Poland). *Acta Ornithologica*, 28 (2): 75-89.
- Cramp, S., Simmons, K. (eds.). (1977). *The Birds of the Western Palearctic*. Vol. 1. Oxford – London – New York, Oxford Univ. Press, 722 p.
- Crivelli, A. J., Nazirides, T., Jerrentrup, H. (1996). Action plan for the Pygmy Cormorant (*Phalacrocorax pygmaeus*) in Europe. In: B. Heredia et al. 1996. *Globally Threatened Birds In Europe. Action Plans*. Council of Europe Strasbourg, France.
- Crivelli, A. J., Nazirides, T., Catsadorakis, G., Hulea, D., Malakou, M., Marinov, M., Shogolev, I. (2000). Status and population development of Pygmy Cormorant *Phalacrocorax pygmaeus* breeding in the Palearctic. In: P. Yesou, J. Sultana (ed.), *Monitoring and conservation of birds, mammals and sea turtles in the Mediterranean and Black Seas: Proceedings of the 5th Medmaravis Symposium, Gozo, Malta, 29 September – 3 October 1998*, pp. 49–60. Environment Protection Department, Valetta.
- Dimitrov, M., Michev, T., Profirov, L., Nyagolov, K. (2005). *Waterbirds of Bourgas Wetlands: Results and Evaluation of the Monthly Waterbird Monitoring 1996 – 2002*. Bulgarian Biodiversity Foundation and Pensoft Publishers, Sofia–Moscow.
- JDS4 (2019-2020). Scientific report: A shared analysis of the Danube river. <http://www.danubesurvey.org/jds4/publications/scientific-report>.
- Metcheva, R., Beltcheva, M., Naumov, B., Yankov, Y., Michev, T., Profirov, L., Mitov, P., Kenderov, L., Georgieva, E., Petrov, P., Goranov, S., (2016). Faunistic study of the Danube Island Tsibar. — Fourth Romanian-Bulgarian-Hungarian-Serbian Conference 'Geographical Research and Cross-Border Cooperation within the Lower Basin of the Danube', 15—17 Sept. 2016, Vidin — Bulgaria, pp. 72.
- Michev, T. M., Profirov, L. (2003). *Mid-winter Numbers of Waterbirds in Bulgaria (1977-2001): Results from 25 Years of Mid-winter Counts Carried Out at the Most Important Bulgarian Wetlands*. Pensoft Pub.
- Michev, T. M., Profirov, L. A., Michev, B. T., Hristov, L. A., Ignatov, A. L., Stoynov, E. H., Chipev, N. H. (2018). Long-term Changes in Autumn Migration of Selected Soaring Bird Species at Burgas Bay, Bulgaria. *Acta zool. bulg.*, 70 (1): 57-68.
- Nikolov I., Shurulinkov, P., Borisov, B. (2014). Status of the breeding populations of Great Cormorants in Bulgaria in 2012. In: Bregnballe T., Lynch J., Parz-Gollner R., Marion L., Volponi S., Paquet J.Y., Carss D.N., van Eerden M.R. (eds.) *Breeding numbers of Great Cormorants *Phalacrocorax carbo* in the Western Palearctic, 2012-2013*.- 99: 78-81.
- Penteriani, V. (1997). Breeding density and landscape-level habitat selection of Common Buzzards (*Buteo buteo*) in a mountain area (Abruzzo Apennines, Italy). *J. Raptor Res.*, 31 (3): 208-212. <https://sora.unm.edu/sites/default/files/journals/jrr/v031n03/p00208-p00212.pdf>.
- Sergio, F. (2002). Density, nest sites, diet, and productivity of Common Buzzards (*Buteo buteo*) in the Italian Pre-Alps. *J. Raptor Res.*, 36(1): 24-32. <https://sora.unm.edu/sites/default/files/journals/jrr/v036n01/p00024-p00032.pdf>.
- Shurulinkov, P., Cheshmedzhiev, S., Daskalova, G., Dinkov, H., Kirov, K., Hristov, I., Kutsarov, Y., Koev, V., Michov, S. (2019). Recent data on the distribution and numbers of the water birds in the wetlands along the Bulgarian section of the Danube river, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Sim, I.M.W., Cross, A., VLamacraft, D.L., Pain, D.J. (2001). Correlates of Common Buzzard *Buteo buteo* density and breeding success in the West Midlands. *Bird Study*, 48: 317–329. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00063650109461231>.

- Swan, G. (2011). Spatial Variation in the Breeding Success of the Common Buzzard *Buteo buteo* in relation to Habitat Type and Diet. Ph-D in Imperial College, London, 2011, 66 p.
<https://www.iccs.org.uk/wp-content/thesis/consci/2011/Swan.pdf>.
- Wetlands International. (2016). Waterbird Population Estimates. Available at:
wpe.wetlands.org.